

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo
Cene: Letno 38 din, polletno 20 din,
četrtno 11 din; inozemstvo 76 din
Poštno-čkovni račun številka 10.603
Reklamacije niso poštnine proste

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z PRILOGO „KMEČKO DELO“

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška cesta 5
Telefon 21-13

Cene inseratov: Cela stran
3000 din, pol strani 1500 din, četrt
strani 750 din, osminka strani 400 din
— Mali oglasi posamezna beseda za
naročnika 1 din, za nenaročnika 2 din

Vojna na morju in na kopnem

Boj za Atlantik se obeta

Prevozu ameriške pomoči grozijo nemške podmornice in letala

Predsednik Zedinjenih držav Severne Amerike Roosevelt ima v žepu dovoljenje senata in parlamenta, da po svoji razsodnosti pošilja demokratičnim državam v Evropo pomoč glede raznih vojnih potrebščin in živeža. Krediti za pomoč so odobreni, blaga je dovolj pripravljena, treba ga je samo prepeljati z ladjami preko Atlantskega oceana. Prevoz pomoči pa bo trd oreh, ker je Atlantik posejan z nemškimi podmornicami, ki so za Anglijo največja nevarnost, in so prizadejale angleškim prevoznim ladjam že zelo občutno škodo. Zato se Angleži z Amerikanci vred zavedajo nevarnosti, ki jih čaka na morju.

Konvojski prevoz

Doslej so vozile angleške ladje v tako zvanih konvojih ali večjih skupinah, katere so spremljale v večjih ter manjših razdaljah vojne ladje in predvsem pa lahko gibljivi rušilci. Konvojski način prevoza je zelo mnogo trpel radi nemških podmornic in letalskih bomb.

Veriga rušilcev

Sedaj pa, ko bo šlo za prevoz ameriške pomoči, kateremu so napovedali Nemci boj na

življenje in smrt s podmornicami in letali, predlagajo ameriški strokovnjaki ukinitve konvojev. Namesto dosedanjih konvojev naj bi bila zgrajena veriga rušilcev preko Atlantskega morja, v koje zaščitni bi plule trgovske ladje. Amerikanci svetujejo, da bi lahko imelo 40 rušilcev stalno potrudljivo službo, 10 pa bi jih bilo v rezervi ter služilo za dovoz petroleja kot pogonskega sredstva ladjam. Ti rušilci bi lahko desetkrat na dan nadzirali progo, dolgo 50 milj (milja je 1609,3 m), vsaka milja v verigi bi bila v dosegu rušilcev najkasneje v 2—3 urah. Nobena trgovska ladja bi ne bila več kakor eno uro oddaljena od zaščitne vojne ladje.

*

Bližnja bodočnost bo dokazala, kakor hitro se bo začela borba nemških podmornic in letal na prevoze v Anglijo ter Grčijo, če se bo nov način zaščite trgovskih ladij v praksi res obnesel.

Dejstvo je, da se bo začela v najkrajšem času najbolj srdita pomorska vojna na Atlantiku, ki bo zelo, zelo odločilna.

Povečani in znatno poostreni nastop nemških podmornic in letal na Atlantiku bi naj bila priprava za splošni napad na Angleže.

Po hudih bojih zatišje v Albaniji

Sedem dni trajajoča ofenziva

Poročali smo že, da so naperili Italijani v osrednjem frontnem odseku v Albaniji pri mestu Tepeleni ofenzivo, ki je trajala z malimi presledki sedem dni. Dne 18. marca so italijan-

ski napadi prenehali, ker je treba napadalne divizije za fronto zopet urediti. Zatišje izrabljajo Grki za utrjevanje svojih gorskih postojank, da bodo še bolj nezavzetne, kakor so bile doslej.

Boji za vzhodno Afriko

Iz Agordata in Barentu do Kerena

Angleške čete so prekoračile iz strani Sudana meje najstarejše italijanske kolonije Eritreje v vzhodni Afriki sredi januarja. V začetku februarja so zadele na prvi junaški odpor Italijanov med mestoma Agordat in Barentu, ki sta bila po trdem ter junaškem odporu italijanskih čet zasedena. Del Italijanov, ki so branili omenjeni mesti, se je umaknil skozi gorate eritrejske dele v najmočnejšo trdnjavo Keren, za koje posest so se bili v minulem tednu najbolj srditi boji.

Važnost Kerena

Mesto Keren leži na zelo visoki planoti 1425 metrov nad morjem in šteje brez vojaške posadke 6000 prebivalcev. Bilo je že v turških časih zelo močno utrjeno. Italijani pa so spremenili Keren v pravo visokogorsko trdnjavo, kateri je težko priti do živega. Keren leži ob edini eritrejski železnici, ki vodi iz glavnega pristanišča Masave preko prestolnice Asmare, ki šteje 48.000 prebivalcev, k Agordatu. Keren je ključ do Asmare, Masave in dalje proti jugu v Abesinijo.

Italijani se dobro zavedajo, da branijo s Kenom svojo najstarejšo afriško kolonijo Eritrejo in z njo vred tudi Abesinijo od severa.

Obramba Kerena

Močnim italijanskim utrdbam okrog Kerena se je bilo zelo težko približati. Angleži so morali napraviti obkoljevalne manevre, da so se lahko lotili kerenske trdnjave od severa ter juga. Dne 13. februarja je bil Keren z velikimi težavami obkoljen od vseh strani in se je pričela oblega.

Italijanskih branilcev je okoli 25.000 mož, med katerimi so izbrane čete »savojskih grenadirjev«. Povrh pa so Italijanom na razpolago močno utrjene postojanke okoli mesta v višini nad 2000 metrov.

Italijanski izpadi

Trdnjavska posadka se je postavila po okolitvi z neverjetno žilavostjo v bran. Dne 13. marca so poskusili Italijani s silovitim izpadom iz trdnjave, da bi predrli obkoljevalni obroč. Istočasno z izpadom so vdrli Angleži v utrdbeni pas na drugem mestu in so zasedli

več važnih postojank. S tema dejanjema se je vnel srdit boj za posest utrdb okrog Kerena.

Italijani so že ponovno prešli v protinapade, ki so prizadejali oblegovalcem hude izgube. Pri enem takih napadov je junaško padel na čelu svojih bataljonov italijanski general Lorenzini. Zadel ga je granata.

Dva napada na Keren

Dne 15. marca so indijske, angleške in čete »svobodnih Francozov« začele z velikim napadom na kerenske utrdbe. Uvod in priprava na napad je bilo silovito bombardiranje s strani letalstva in topništva en dan poprej. Angleške in indijske čete so prešle nato v napad na nož proti Bigadirskemu vrhu. Imenovana točka je najvažnejša gorska obrambna postojanka Kerena, ki je bila zavzeta z ogromnimi žrtvami. Sledil je prodor angleških tankov, katerim je uspel prehod preko italijanskih postojank.

Druga skupina angleške in indijske vojske je napadla kerenske utrdbe s pomočjo čet »svobodnih Francozov« od severa in je zasedla drugo postojanko.

Zasedba Berbere in Džidžige

Pred meseci so izgubili Angleži v vzhodni Afriki ob morju ležečo britansko Somalijo. Italijanom je uspelo, da so zasedli Berbero, glavno mesto te pokrajine, in s to zasedbo je bila izgubljena celotna kolonija.

Dne 17. marca pa so sporočili Italijani v svojem vojnem obvestilu, da so se pojavile pred Berbero močne skupine angleških ladij, ki so hudo obstreljevale mesto in so po obstreljevanju izkrcale čete. Italijani so se branili z obale s strojniškim in topniškim ognjem, vendar je bil odpor s pomočjo težkih topov z angleških ladij obvladan in se je morala berberska posadka nredati.

Z zopetno zasedbo Berbere so dobili Angleži mnogo krajšo pot za oskrbovanje južnoafriške armade z morja, ki je na pohodu v Abesinijo iz italijanske Somalije od juga.

Južnoafriške čete, ki so na poti iz italijanske Somalije, so zasedle v minulem tednu abesinsko mesto Džidžigo. Imenovano mesto šteje 4000 prebivalcev, leži 80 km vzhodno od drugega največjega abesinskega mesta Harar, ter 96 km od Direдав ob železniški progi Džibuti—Addis Abeba. Džidžiga je važno in zadnje cestno križišče na cesti, ki veže abesinsko prestolnico Addis Abebo z morjem. Pri zasedbi mesta so sodelovala južnoafriška letala.

Kakor hitro so dobili Angleži zvezo med Džidžigo in Berbero, je Italijanom na razpolago samo še ena cesta proti obali Indijskega oceana, namreč železniška proga proti Džibutiju v francoski Somaliji.

*

Angleži zavzei Džarabub

V četrtek so Angleži navalili na zelenice Džarabub, ki leži južno od Soluma v Libiji. Naval je bil tako hud, da se je morala italijanska posadka v petek popoldne predati angleški premoči. To je zadnji kraj v italijanski Libiji

Mati

Ob tem imenu zazvenijo v človeški duši najvažnejše strune. Ta beseda izraža ljubezni, ki ožarja sijaj ljubezni, skrbnosti, požrtvovalnosti. Ni to umetno ustvarjen sijaj kakor oni, ki ga večja roka slikarjeva pričara na platno. To je izliv materinega čustva, odsev materinega duha. Mati je kakor sonce v družini. Njegova toplota ogreva vse, njegova luč sveti vsem. Kaj pomenja zaton tega sonca, preizkusi v vsej bridkosti otrok, ki mu je v nežni mladosti smrt ugrabila mater. Ni več toplih ustnic, ki so šepetale besede največje miline ter z nežnim poljubom razgnale mrak z otrokovega čela in nevoljo iz njegovega srca. Ni več tistega naročja, kjer se je moglo oko mladega zemljana izjokati in nesrečno srce iztarnati. Ni več mehke in hkrati krepke roke, ki je bila otroku varna vodnica in najmočnejša zaslomba. Turobna senca je legla na otroka ter ga spremlja do poznih let, včasih do poslednjega dne v življenju.

Največja dobrotnica pa je mati otroku kot vzgojiteljica. Prava mati se zaveda te svoje najvažnejše naloge. Kakor je ona glavna oblikovalka otroškega telesa, tako je tudi prva oblikovalka njegovega duha. Če mati ne začne oblikovati otrokove duše, bo morda ostala neoblikovana vse življenje. Prve resnice o Bogu donijo otroku na ušesa iz materinih ust. Če otrok ni slišal iz teh ust, bodo njegova beseda nemara ostala zanje gluha za vedno. Iz materinih besed povzame otrok prvi nauk o tem, kar je dobro, kar slabo, kar je dovoljeno, kar prepovedano. V materini šoli se otrok priučiti temu, kar je treba vsakemu dobremu članu človeške družbe: zatiranju slabih nagnjenj, samozatajevanju, pokorščini in smislu za red.

S tem izvršuje mati najvažnejšo nalogo v službi naroda. Narod je kakor drevo, ki vzrašča iz korenin, katere se vedno pomlajajo. Če se v te korenine zajde črv ali gniloba, bodo usahnile in z njimi izhiral tudi drevo. V moralnem oziru je ta črv verska mlačnost, ki se poraja iz lažnivega svobodoumja in se rada razvija v protiverstvo in brezverstvo. Čim bolj se ta črv jača, tem bolj korenina slabi in

tem bolj se v njej širi gniloba materializma, ki nagiba človeške duhove samo v ta svet in človeška srca samo v uživanje gmotnih dobrin. Tak narod boleha iz korenin v smrt. Njegova osnovna celica, družin, je razkrojena. Razkroj pa se je začel pri materi, ki se ni zavedala svojih dolžnosti do naroda, ker se je nje-
no mišljenje odtujilo Bogu.

V polni meri more svoje velike dolžnosti izvršiti samo globoko verna mati, ki se po visokem zgledu Matere božje ima za deklo Gospodovo. Takšna mati se ne brani otrok, marveč jih prejema kot dar iz božjih rok. Čim več je tega daru, tem bolj se raduje, ker s tem daje člane Cerktvi in narodu. Kot Gospodova dekla gleda v otrokih ne samo svoje, marveč tudi božje otroke. Zato se na vso moč trudi, da jih vzgoji kot božje otroke. Brez vere, brez molitve, brez nadnaravne pomoči božje milosti je to nemogoče. Zato dobra mati stavi vse svoje zaupanje v Boga in v priprošnjo vzornice krščanskih mater, božje Matere Marije. Praznik Marijinega oznanjenja, ki je praznik božjega materinstva Marijinega, je tudi praznik krščanskih mater. Ob tem prazniku prikazuje mladina po svojih krščanskih organizacijah materam izraze svojega spoštovanja, svoje ljubezni, hvaležnosti in vdanosti.

Zasluge takšne matere so tudi neprecenljive vrednosti za narod. Zanimivo dejstvo je, da se narodni jezik imenuje materinski jezik. Mati je njegova prva učiteljica in glavna varuhinja. Če se mati temu jeziku odtuji, onemi njegov glas v družini in po družinah v narodu. V dokončno smrt obsodi narod mati. Če mati noče več varovati, ljubiti in gojiti narodnega jezika, ga bo kmalu izpodrinil tuj jezik in zemljo narodovo bo zavzel tujerodni osvajalec. Slovenski jezik so ohranile in obranile slovenske matere. Brez njihove neizčrpilive ljubezni in žilave vztrajnosti bi bil naš jezik izginil v preteklosti in tudi v sedanosti tamkaj, kjer širi šola tuj jezik in tujo miselnost. Zato slava in hvala tebi, slovenska krščanska mati! Ostani z vso močjo materinske ljubezni na braniku našega naroda in njegovega jezika!

Naše kmečko-nadaljevalno šolstvo

Z letošnjim letom stopajo slovenske kmečko-nadaljevalne šole v 12. leto obstoja. V letošnjem šolskem letu je njihovo število naraslo na 91, to je največ od svoje ustanovitve. To lepo število je dokaz, da se naše kmečko prebivalstvo zaveda važnosti in potrebe poklicne izobrazbe.

Namen kmečko-nadaljevalnih šol je usposabljanje kmečke mladine za pametno in načrtno kmetovanje in vzgoja k aktivnemu sodelovanju v kmečkem narodnem in državnem občestvu. S predmeti gospodarskega značaja (poljedelstvo, živinoreja, sadjarstvo, vinogradništvo, gozdarstvo) usposablja mladino za boljše kmetovanje, s predmeti kmečko-občestvenega značaja pa uvaja učence v smotrno vodstvo kmetije, k poštenemu pojmovanju družinskih, vaških, narodnostnih in državljskih dolžnosti, vzbujajo ljubezen do kmečke grude in do kmečkega življenja.

Smoter kmečko-nadaljevalnih šol ni popolna strokovna izobrazba mladine: 1. ker je za to premalo časa; 2. ker kmetu to niti ni potrebno. Njemu zadostuje poljudna izobrazba, in to iz onih gospodarskih panog, ki so v življenjski zvezi z njegovim delom. Najvažnejšo vlogo nima sistematska izobrazba iz vseh gospodarskih panog, temveč navajanje k pravilnemu delu. Obravnavati je torej treba najprej napačne, ki jih kmetje delajo. Zato je potrebno, da gre učitelj med ljudstvo, da ga opazuje pri delu in da mu stoji ob strani s svojimi nasveti.

V letošnjem šolskem letu je delovalo v treh okrajih 16 kmečkih nadaljevalnih šol in pri-

pravljalnih tečajev. V ljutomerskem okraju: Vučja vas (25 učencev) in Križevci pri Ljutomeru (47); v lendavskem: Ižakovci (43), Lipa (42), Hotiza (33), Šhelnci (86), Srednja Bistrica (32), Odranci (58), Gančani (25), Dolina (24); v ptujskem I.: Sv. Bolfenk (23), Središče ob Dravi (17), Ormož (19), Sv. Miklavž (15), Runč (27) in Svetinje (24 učencev). Vse šole je obiskovalo 540 učencev. Večina učencev je bila stara od 18 do 24 let, nekaj pa je bilo tudi starejših gospodarjev. Vsi voditelji in predavatelji so žrtvovali mnogo prostega časa za dobro in smotrno pripravo za pouk ter so z veseljem in požrtvovalnostjo delali v šoli. V mnogih šolah se je pouk zvečel v neprisljjenem in prisrčnem razgovoru pozno v noč. Ni bila lahka naloga učitelja ali kakega drugega predavatelja, ki je po peturnem napornem šolskem delu ostajal še ure in ure tvorno delujoč v nadaljevalni šoli. Mnogi predavatelji so prihajali od daleč in so se pozno ponoči vračali ob slabem vremenu na svoje domove. Požrtvovalno delo teh pionirjev kmečkega napredka je treba javno pohvaliti ter zaslužijo, da jih pri njih prizadevanju podprejo vsi činitelji. Kmečki mladeniči pa se bodo temu trudu najlepše oddolžili, če bodo redno in v lepem številu prihajali v šole.

Prav tako moramo biti hvaležni plemeniti naklonjenosti kr. banske uprave, ki z vsemi mečmi podpira razvoj teh šol. V ne mali meri je to zasluga g. bana dr. Natlačena, ki želi, da se vsakemu kmečkemu mladeniču nudi prilika izobrazbe. Neposredno skrb za to šolstvo pa

ima kmetijski oddelek pod vodstvom g. načelnika inž. Podgornika in vodja ter organizator kmečko-nadaljevalnega šolstva g. višji svetnik Krošl.

Važna uredba o mirnodobnih invalidih

Te dni je izšla uredba o mirnodobnih vojaških invalidih. Iz te uredbe prinašamo izvleček, ki je važen za kmete, ki so v službi vojske in mornarice v mirni dobi ter so dobili ob priliki iste brez lastne krivde rane ali poškodbe in je bila radi tega njihova sposobnost za gospodarsko delo zmanjšana v toliki meri, da jih proglasi pristojna vojaška oblast za invalide. Ne pride pa v poštev glede invalidnosti poškodba iz nemarnosti.

Kdo ima pravico do invalidnine?

Pravico do invalidnih podpor po uredbi o mirnodobnih invalidih imajo:

a) mirnodobni vojni invalidi in njihovi otroci;

b) rodbine in starši umrlih mirnodobnih vojni invalidov;

c) rodbine in starši vojaških oseb, ki so izgubile življenje pri izvrševanju vojaške dolžnosti ali službe ali ob priliki iste.

V rodbino se računajo zakonska žena, zakonski otroci, izvenzakonski otroci, ki jih je poškodovani, umrli ali padli priznal pred državno oblastjo, duhovnikom ali svojim starešinom, kot tudi oni, katerih izvenzakonski oče je bil ugotovljen z razsodbo rednega sodišča, in ki so bili rojeni, preden je izvenzakonski oče dobil rano ali poškodbo, zaradi katere je bil proglašen za invalida, kakor tudi otroci, ki so bili po zakonskem potu prisvojeni, če jih je poškodovani, padli ali umrli vzdrževal.

Starši umrlih mirnodobnih vojni invalidov in vojaških oseb, ki so izgubili življenje pri izvrševanju vojaške dolžnosti ali službe, ali ob priliki iste, imajo pravico do podpore ali zaščite, če je bil potomec edini hranilec in nimajo potrebnih sredstev za življenje.

V devet skupin razdeljeni invalidi

Mirnodobni vojni invalidi so razdeljeni v devet skupin in po teh je uravnana tudi invalidnina.

V prvi skupini so invalidi s 100% nesposobnostjo, ki jim je za splošno življenje potrebna tuja pomoč. Ti dobe na račun podpore po 9000 din na leto.

V drugi skupini so invalidi s 100% nesposobnostjo, ki imajo pravico do podpore 7000 din na leto.

V tretji skupini so invalidi z 90% nesposobnostjo, ki imajo pravico do podpore 6480 din na leto.

V četrti skupini so invalidi s 70% nesposobnostjo, ki imajo pravico do podpore 5760 din na leto.

V peti skupini so invalidi s 70% nesposobnostjo, ki imajo pravico do podpore 5040 din na leto.

V šesti skupini so invalidi s 60% nesposobnostjo, ki imajo pravico do podpore 4320 din na leto.

V sedmi skupini so invalidi s 50% nesposobnostjo, ki imajo pravico do podpore 3600 din na leto.

V osmi skupini so invalidi s 40% nesposobnostjo, ki imajo pravico do podpore 2160 din na leto.

V deveti skupini so invalidi s 30% nesposobnostjo, ki imajo pravico do podpore 1440 din na leto.

Nesposobnost izpod 30% se ne upošteva.

Mirnodobnim vojnim invalidom prve skupine pripada še posebna doklada za nego in tujo pomoč v znesku 9000 din na leto. Podpora in posebna doklada za nego in tujo pomoč pripadata ne glede na imovinsko stanje, plače, pokojnino, druge podpore in nagrade po odred-

bah posebnih zakonov. Za podpore in doklade se ne plačuje noben davek, niti samoupravne doklade.

V izvlečku objavljena uredba je stopila v veljavo na Jožefovo. Pravilnik k uredbi bo izdal minister za vojsko in mornarico v soglasju s pristojnimi ministrstvi.

Po Jugoslaviji

Oddelek za zadružništvo osnovan pri kmetijskem ministrstvu. Kakor že znano, smo dobili pred nedavnim novo ministrstvo za prehrano. Z ustanovitvijo tega ministrstva je odpadlo pri kmetijskem ministrstvu ravnateljstvo za urejevanje prehrane. Namesto tega oddelka bo ustanovljenih več novih oddelkov, in med temi tudi prepotrebni za zadružništvo.

Doslej so spadale vse zadružne zadeve v oddelek za agrarno politiko skupno s kmetijskim šolstvom. Ker se je pa zadružništvo pri nas zelo razmahnilo, je nastala potreba po toza-devnem posebnem oddelku, ki je sedaj ustanovljen in bo pospeševal v znatni meri to najvažnejšo gospodarsko panogo v naši državi in posebno še v Sloveniji.

Novice iz domačih krajev

VELIKONOČNO ŠTEVILKO

bomo tiskali v 50.000 izvodih, ker bo to jubilejna številka za 75 letnico »Slovenskega gospodarja«. Prosimo vse oglaševalce, da nam pošljejo svoj oglas vsaj do 3. aprila 1941. — Opozarjamo vse trafike in prodajalce, da bomo izdali to jubilejno številko na 32 straneh in da jo boste prodajali le po 1 din. Prosimo vse, da že sedaj naročijo zadostno število izvodov! Uprava.

Petdesetletni jubilej zaslužnega prosvetarja in kateheta. V Trbovljah je obhajal 50 letnico na Jožefovo tamošnji g. katehet Jože Žmavc, ki deluje že 23 let med Trboveljčani kot vnet prosvetar ter goreč dušni pastir in vzgojitelj delavske mladine. Trajne bodo ostale slavljenceve zasluge za povzdigo naših organizacij v povečanem Društvem domu. Njegovo delo so stanovanjske hišice »Dom in vrt«, razne preureditve ter naprave v korist posameznikom in splošnosti. Jubilantu želimo še dokaj let med delavskim ljudstvom, katerega je tako vzljubil, da je posvetil njegovi srčni ter umski vzgoji nad 20 let truda polnega dela.

V visoki starosti še vedno samostojen mojster. Dne 21. marca je obhajal v Celju 85 letnico klobučar Franc Šribar, ki je 59 let samostojen mojster v Celju.

Nesreča studenškega mojstra. V Košakih pri Mariboru je neki motociklist povozil bivšega studenškega mojstra Franca Ornika iz Studencev, ki je star 72 let. Povoženega so odpeljali s hudimi notranjimi poškodbami v bolnišnico.

Nesreča na žični železnici. Tovarna lepenske na Sladkem vrhu je zvezana s postajo št. Ilj v Slov. goricah z žično železnico, po kateri prevažajo razne potrebščine in izdelke. Zadnje dni pa se je vrv vzpenjače pretrgala in 15 z raznim blagom natovorjenih vozičkov je treščilo na tla. Človeških žrtev ni bilo, pač pa je škoda v materialu precej občutna.

Avtomobilist podrl in poškodoval ciganko. Pred dnevi je na cesti Sobota—Črnelavci neki avtomobilist podrl priletno ciganko tako nesrečno, da si je zlomila nogo. Avtomobilist je sicer dajal znamenja, a ciganka je bila gluha, zato se ni umaknila. Po nesreči je avtomobilist naložil ciganko na avto in jo zapeljal v bolnišnico.

Konj zlomil izvoščku nogo. Alojza Krampušca, 50 letnega izvoščka iz Celja, je konj tako hudo brcnil, da mu je zlomil levo nogo nad kolenom.

Otrok se polil z vrelo kavo. V Trnovljah pri Celju je polil po sebi vrelo kavo triletni sinček delavca Ivan Vodopivec. Otrok je dobil hude opekline.

Otrok podlegel opeklinam. Ob priliki požigavanja trave in dražja se je vnela obleka sedemletni hčerki dninarja Mariji Ocvirk v Bregu pri Polzeli. Otrok je dobil tako hude opekline, da jim je podlegel v celjski bolnišnici.

Eksplozija poškodovala delavca. Franc Barneč, 23 letni delavec iz Hrenove pri Novi cer-

In vsaka Aspirin tableta nosi „Bayer“-jev križ. „Bayer“-jev križ je edino jamstvo, da ste res dobili Aspirin. Ne pozabite nikdar, da ni Aspirina brez „Bayer“-jevega križa!

Oglas rep. pod št. br. 7257 od 23. marca 1940.

kvi, je pripravljaj v kamnolomu razstrelivo, ki se je prehitro vnelo. Prenagla eksplozija je poškodovala delavca po rokah, glavi in na očeh. Poškodovanega so prepeljali v celjsko bolnišnico.

Gostilničar smrtno ponesrečil. Jožef Oblak, 59 letni gostilničar »Pri Levskem mostu« v Celju, se je vračal na večer proti domu. Ko je šel mimo 2 m globoke mlake, je v temi padel po nesreči vanjo in se ni mogel več rešiti. Neki moški iz Lisc je videl šele drugo jutro smrtno ponesrečenega v mlaki in je obvestil o najdbi orožnike.

Otročiček se hudo opekkel. Enoletnemu sinčku malega posestnika Antonu Mastnaku iz Proseneškega pri št. Juriju ob juž. žel. se je pri štedilniku vnela obleka. Otročiček je dobil hude opekline po obrazu in po vsem telesu.

Voznik podrl občinsko revo. Ko je šla Helena Mlakar, 91 letna občinska reva v Laškem, po cesti, jo je podrl voznik. Starka si je zlomila pri padcu nogo in so jo oddali v celjsko bolnišnico.

Deblo mu je zlomilo nogo. 43 letnemu posestniku Albertu Krošlinu iz Gornjega Brezna pri Humu ob Sotli je padlo deblo na nogo in

Kaj je »kolflang«? Na seji japonskega parlamenta je svet prvič zvedel, da se Kitajci poslužujejo novega orožja, novega načina vojskovanja, ki ga kolflang imenujejo. Kaj je to kolflang, ki tako ogroža japonske vojske na Kitajskem? Kolflang je prav za prav navadna francoska beseda, ki se v francoščini piše »crops francs«, izgovarja se pa »kor frank«. To bi se po slovensko reklo »svobodne čete«. Ker pa Kitajci ne morejo izgovarjati evropske črke »r«, zato namesto nje izgovarjajo »l«. Tako je nastala »kitajska« beseda kolflang, ki po naše ne pomeni nič drugega kakor »četniško« vojskovanje. Koliko je teh kitajskih junakov, nihče prav ne ve. Najmanj vedo o njihovem številu še Japonci

Podkrajški Judež

Povest iz domačih hribov

»Ko — ko je videl, se je takoj izgubil. Ko je orožnik prišel, ga ni bilo več tam. Vprašal ni nihče po njem.«

»Ali bo tisti molčal?«

»Da, čisto gotovo bo.«

»Ali vedo tvoj oče?«

»Ne. Nihče ne ve kakor ti in jaz in oni.«

»Jaz bi ti še besede ne bil črnil, če bi že ne bila prej vedela.«

»Tonč! Tonč! Tonč!«

Spreletelo jo je okoli usten, premagati se je hotela, pa ni mogla in je zasula in se začela na ves glas jokati.

»Julka,« je dejal, »kaj pa ti je, za božjo voljo?«

Dolgo ni spravila besede iz sebe.

»Moj Bog, Peter...« so se med ihto trgale besede iz nje, »strašno se mi smili... Pa sramota!... Kako me je sram!... V cerkev — v cerkev si — si ne upam več... Očeta — očeta — bo — ubilo... Vsi jim bodo — bodo privoščili sramoto...«

Spet jo je premagal jok. Tudi Judežu se je raztegnil obraz, ko je videl dekle, ki je bilo tako ponosno, odločno, čisto strto pred seboj.

»Julka, nikar ne misli na najhujše!« jo je skušal

12 tolažiti. »Saj Petra ne dolžijo, sam tudi ne bo povedal, če bodo katerega obsodili, bodo katerega drugega.«

Pogledala ga je s širokim pogledom in rekla:

»Pa saj boš moral ti povedati... Tebe so za pričo poklicali, pod prisego boš moral povedati.«

»Če pa se sodnji izognem? Saj lahko uidem — čez planino — jutri sem lahko že na oni strani meje, kjer me ne najdejo več.«

Za trenutek se ji je obraz razjasnil.

»Kaj? Ušel boš? Ali si zaradi tega rekel, da greš in da se ne vrneš več?... Da bi to storil, ne, tega si ne morem misliti.«

»Saj me ti tudi nisi izdala, ko sem bil v stiski.«

»Meni ni bilo težko.«

»Če morem zate kaj storiti, mi nič na svetu ni pretežko. Zate, Julka, bi storil vse.«

Pogledala ga je nežno in zajecala:

»Zame? Zame? Zakaj pa zame?«

Tedaj ga je premagalo srce:

»Julka, zate bi storil vse, vse... Julka, enkrat me poslušaj, naj ti povem, saj sva danes zadnjič skupaj: kar živim, nisem na svetu imel... kogar tako rad kakor tebe. Na onem svetu boš izvedela, kako sem te...«

Ustrašil se je lastne besede in jo požrl.

Julka je bila vsa rdeča in je stala s povešenimi očmi pred njim. Potem je rekla z mehkim glasom:

»Tonč, če zdaj greš, saj se pozneje lahko spet vrneš.«

mu jo zlomilo. Poškodovani se zdravi v celjski bolnišnici.

Potoka Črnc in Ledava v Prekmurju povzročata s svojimi poplavami velikansko škodo. Naglo kopnenje snega je zadnje case povzročilo precej križev in težav. Kajti potoka Črnc, zlasti pa Ledava sta tako narasla, da neregulirana nikakor nista mogla zmagovati vse iz goriških vrhov prihajajoče vode, zato sta prekoračila svoje struge ter poplavila vso bližnjo okolico. Val vode je bil namreč tako močan, da je v večih mestih pretrgal ob obrežne nasipe ter se razlil po posejanih poljih in travnikih ter napravil mnogo škode zlasti po polju. Po povodnji je najbolj trpelo spodnje Prekmurje, kjer se je voda razlila po širnih poljanah, tako da so ogromni travniki in polja med Vel. Polano in Dol. Lendavo zglejali kot kako morje. Besnost vode je bila ponekod tako huda, da je odnašala drva, korita, slamo itd. Zadnji čas je že, da se takemu stanju napravi konec in se ta potoka enkrat zregulirata!

Huda posledica zaleta z motorjem v brzovni drog. Na motornem kolesu sta se peljala iz Kamnika proti Domžalam Franc Podbevšek iz Domžal in Franc Zanoškar iz Količevega. Še red Duplico je zavozil Podbevšek v brzovni drog. Na mestu je obležal mrtev Franc Zanoškar, Podbevšek pa je hudo ranjen. Smrtno ponesrečeni Zanoškar je bil šofer in uslužbenec pri avtobusnem podjetju Hojak v Domžalah. Odslužil je komaj dveletni vojaški rok pri letalcih in je bil 28 let star.

Dve nesreči v gorah. Letos je postal prva smrtna žrtev naših planin 21 letni visokošolec Sergij Gaspari iz Ljubljane. Gaspari se je podal v družbi prijatelja, zasebnega uradnika Slavka Peršiča iz Ljubljane v Kamniške planine čez Mokrico na Krvavec. Ko sta plezala čez »Farjev plaz« po snegu, je Gaspariju spodrsnilo in je padel v 40 metrov globok prepad. Reševalna odprema je našla visokošolca mrtvega. — Na Veliki planini, in sicer na poljskem robu, si je zlomil nogo zasebni uradnik Aleksander Glonar iz Ljubljane, katerega so prenesli njegovi tovariši v dolino in so ga spravili v bolnišnico.

Dve nesreči pri smučanju v planinah. V ljubljansko bolnišnico sta bila prepeljana dva, ki sta si zlomila nogo pri smučanju v planinah. Gre za 21 letno Dano Drašler, hčerko upokojenega uradnika iz Ljubljane, in za 21 letnega Franca Pirnata, trgovčevega sina iz Ljubljane.

Strojevodja dobil hude poškodbe. Cesto Jeliča—Domžale modernizirajo. Lokomotiva, ki prevažava vagončke, se je zvrnila na strojevodjo Franca Hauptmana iz Ljubljane, katerega so prepeljali s hudimi poškodbami na glavi v ljubljansko bolnišnico.

Nov telefonski vod za radijsko postajo v Mariboru. Poštni minister je odobril gradnjo posebne telefonske zveze med Mariborom in Ljubljano za radijske prenose. Kakor smo že parkrat poročali, so za radijsko postajo na Teznu pri Mariboru dograjena poslopja. Mariborska nova radijska postaja bo oddajala v celoti program ljubljanske postaje.

Šestnajsti otrok krščen na ime g. bana. Na Kozjaku šte. 89 nad Mariborom živi na majhnem posestvu družina Kristijana Polenšaka. 44 letna Polenšakova žena Marija je rodila nedavno 16tega otroka. Od 16tih otrok sta umrla dva fantka. Od živih 14 otrok je pet deklet in devet dečkov. Najstarejša hčerka je stara 21 let. Šestnajstemu fantku je bil boter g. ban po zastopniku g. okrajnem načelniku dr. Šiški. Otrok je dobil pri krstu po g. banu ime Marko.

Živalska redkost. Neki šolar iz Logarovcev pri Križevcih na Murskem polju je našel belega krta in ga prinesel v šolo pokazat. Beli krt je izredna redkost.

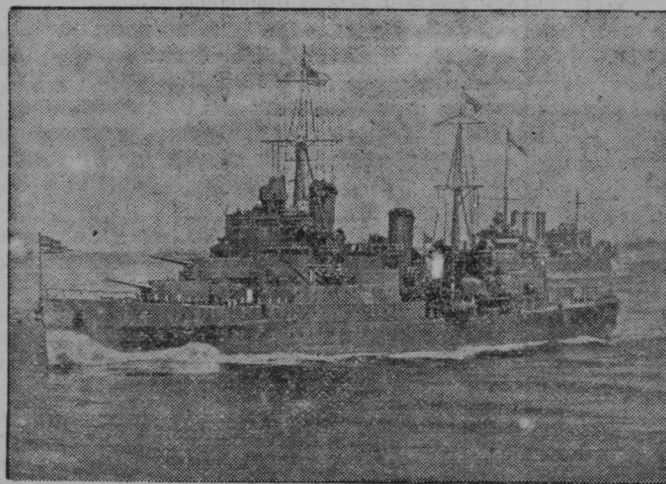
Poljedelski delavci Slovenske krajine so zborovali. V nedeljo, 16. marca, je v Murski Soboti zborovala Zveza poljedelskih delavcev. Prostrano dvorano prosvetnega doma so napolnili odličniki ter delegati podružnic Prekmurja, ki so z zanimanjem sledili poročilom posameznih odbornikov. Kakor je bilo razvidno iz tajniškega poročila, ima zveza 24 samostojnih podružnic s 14.595 člani. Vendar pa članstvo še vedno raste. K besedi so se oglasili tudi gg.: okrajni načelnik, zastopnik Kmečke zveze, zastopnik Zveze združenih delavcev, žu-

pan in drugi ter so vsi vzpodbujali delegate, naj v tujini ne pozabijo rodne grude in mile Slovenije ter močne Jugoslavije in naj v tem poučujejo tudi članstvo podružnic.

Najvišja cena za modro galico. Izšla je uredba, ki določa najvišjo ceno za modro galico 8.50 din za kilogram franko vagon brez skupnega davka.

Zaključek kmečko-nadaljevalne šole pri Sv. Marku niže Ptuja. Dne 9. marca je bil pri nas zaključek kmečko-nadaljevalne šole. Po rani sv. maši so se zbrali v šoli učenci in farani s predstavniki na čelu. Po uvodnih besedah načelnika g. Franca Preloga so se vršili zaključni izpiti učencev drugega letnika. Vsi navzoči so z zanimanjem sledili odgovorom naših fantov, ki so se za izpit res dobro pripravili. Darilo, lepo knjigo, za najboljšega učenca je določil žreb Janezu Horvatu iz Strelce 1. Po izpiti so se vrstili nagovori predstavnikov, ki so izrazili željo, da bi se započeto delo v prihodnjem letu nadaljevalo. Velika zasluga za delovanje šole gre vrlemu načelniku g. Francu Prelogu, ki s svojo vplivno besedo vzpodbuja naše fante k ljubezni do prepotrebne nadaljnje izobrazbe naše kmečke mladine.

Sadjarski tečaj v Rogoški Slatini. Minule dni so imeli v Rogoški Slatini sadjarski tečaj, ki ga je priredil Prizad. Tečaj je bil zelo važnega pomena, vendar je bila udeležba skromna. Da je bila udeležba tako slaba, ni krivda v tem, da se naši kmetje dovolj ne zanimajo za sadjarsko panogo kmetijstva, marveč v tem, da je bil tečaj prepozno napovedan. Tečajniki so dobili na tečaju brezplačno hrano in

Slika levo: »Scheffield«, 9100 tonski angleški rušilec, se je zatekel s poškodbami v pristanišče Gibraltar. — Slika desno: Japonski zunanji minister Macuoka je na poti v Berlin in Rim, kjer se bodo vršila važna posvetovanja zastopnikov trozveze: Nemčija, Italija in Japonska. Na poti tja se bo ustavil tudi v Moskvi.

Svetel žarek mu je spreletel lice, pa je kmalu spet agasnil in lice se mu je zresnilo.

»Julka,« je dejal in težko zasopel, »rad bi ušel, pa je huda ovira. Če grem in ne pričam, bo nedolžnega zalela nesreča. Ves sum se je nabral na Meležniku, toliko, čla obsojen še ni. Pa ga bodo gotovo obsodili. Ali smem bežati?«

Razočarano ga je pogledala, toda molčala je.

»In pri Meležniku na domu šele!« je nadaljeval. »Sinoči sem šel mimo, tak jok je bil, da bi se kamnu zasmilil. Pa tudi ni čuda! Domačija trpi, ko ni gospodarja, otroci nimajo očeta — pa Bog ve, kaj se še zgodi. Če se izognem sodnji, bom jaz kriv, če Meležnika obsodijo. To bi bil vnebovpijoč greh. — Povej mi, kaj naj storim!«

Tudi zdaj mu ni odgovorila, postala pa je blede ko smrt.

»Ženske se bolj znate obrniti kakor moški, povej mi, svetuj,« jo je prosil.

»Sam si moraš svetovati, ti si pameten, ti si mož,« je zašepetala in se zopet začela jokati.

Njen jok ga je pretresal do kosti. Rad bi bil kaj rekel, pa ni spravil besede iz sebe.

Čez nekaj časa šele je rekel čudno mirno:

»Julka, tiho bodi — storil bom, kar se mi zdi najboljše — zate in zame najboljše... Zdaj pa srečno in

zbogom za ta svet!... Nič mi ne zameri! Moli zame!... Zdaj moram iti.«

»Kam greš?«

»V mesto. Na sodnijo.«

»Da, le pojdi, le pojdi, Judež — nočem te na slabo pot speljati.«

Ko strela ga je zadela beseda »Judež«. Ali ji je ušla? Ali ga je namenoma tako imenovala?

»Julka, se boš še prepričala, da nisi imela biti za kaj huda name,« je dejal trpko.

»Saj nisem huda — res ne,« je rekla. »Pa pojdi, pojdi, drugače postaneva še obadva omahljiva.«

Izpod klobuka je vzel šopek svojih planinskih rož in ga ji je pomolil.

»Ta šopek vzemi, prosim te, za spomin. Prvič in zadnjič je, da ti kaj dam. Nikoli ti ne bom več v nadlego.«

Solze so jo obhile, šopka pa ni hotela in je rekla:

»Ne, ne — zdaj ne — na tej poti, ko greš proti bratu... Srečno! Srečno, Tonč!«

Dala mu je roko, rahlo jo je stisnil. Njegova je bila hladna kot led, njena je bila vroča.

Spet ga je jelo nekaj daviti. Ali naj ji pove? Ne, ne — tiho! Ne besede ne! Drugače bi si še utegnil premisliti.

»Srečno, Julka!« je dejal odločno in ko da ga gonijo psi, je odhitel po lesu dol.

sami. Le toliko je znano, da je moč njihovih čet različna. Včasih šteje kaka takšna četa 20 mož, včasih pa celo 100. In teh čet je po vsej zasedeni Kitajski kakor listja in trave. Vsaj zdi se tako, ker so sila gibčni in urni. Poročevalci sodijo, da je teh čet najmanj 1000. Torej bi bilo teh četnikov najmanj kakih 100.000 mož. In teh 100.000 mož se bori zoper japonsko armado z veliko ljubeznijo do svojega naroda in z neukročenim sovraštvom do vsega, kar je japonskega. Zato se jih Japonci boje kakor kuge. Povsod so japonske oblasti postavile zdaj potrjene straže. Nagla sodišča delajo tako rekoč noč in dan — ali, kakor pravi neki poročevalec — krvava sodišča sodijo in izvršujejo obsodbe kar na

po potrebi tudi stanovanje. Ob zaključku tečaja je prejel vsak tečajnik po lastni izbiri brezplačno trsne škarje ali pa cepilni nož. Želimo, da bi ta sadjarski tečaj rodil obilo uspehov v sadjarstvu!

Požari

V Jelovcu v župniji Selnica ob Dravi je uničil ogenj mlin posestniku Lovrencu Čičku. Škoda znaša 25.000 din.

Pretekli teden je v Bakovcih v Prekmurju posestniku Štefanu Buzeti požar popolnoma uničil domačijo z gospodarskim poslopjem. Ker se je ogenj pojavil na podstrešju v večernih urah, ko so v peči kurili, je zelo verjetno, da so se v lesenem dimniku vnele saje. Škoda je precejšnja in je posestnik hudo udarjen.

Na Jožefovo se je pojavil ogenj v velikem bukovem gozdu graščinskega veleposestva Slatina pri Litiji. Ogenj je zajel 12 ha gozdnega zemljišča. Gasilci, orožniki in rezervisti so nevarnost zajezili in preprečili, da se ni razširila na sosedno parcelo mladega smrekovega gozda. Škoda je zelo velika. Ogenj je nastal najbrž radi tega, ker so v bližini žgali oglje.

V vasi Brod pri Krškem se je pojavil rdeči petelin v skednju Franca Stragarja. Sosedje in gasilci so oteli živino in preprečili, da se ogenj ni razširil radi vetrovnega vremena po vasi. Požar je uničil Stragarja vsa gospodarska poslopja s poljedelskim orodjem, krmo in živežem. Škoda je 40.000 din, zavarovalnina pa znaša komaj 8000 din. Nesrečo je povzročil šestletni sinček Tonček, ki se je igral na skednju z vžigalicami in mu je padla goreča vžigalica med koruzno slamo.

180 kg saharina ukradenega iz shrambe carinarnice. Na carinarnici v Mariboru imajo posebno sobo, v kateri shranjujejo razno zaplenjeno tihotapsko blago. Zaplenjeno monopolsko blago pošiljajo monopolski upravi v Beograd, nemonopolsko blago pa prodajajo na javni dražbi. V prvi polovici minulega tedna so opazili, da je izginilo iz omenjene shrambe 180 kg zaplenjenega saharina. Namesto saharina je nasul tat v izpraznjene pakete peska in žagovine. Preiskava bo ugotovila, ali je bil ta saharin ukraden naenkrat, ali pa gre za majše tatvine.

Pojasnjena tatvina. »Slov. gospodar« je poročal, da je bilo v Mariboru na Pobrežju v tekstilni tovarni Hugo Sterna pokradenega v daljšem času blaga za 22.000 din. Orožniki so izsledili ter zaprli tatove in ugotovili one ljudi, ki so kupovali ukradeno blago. Zaplenjenega je bilo za 5000 din ukradenega blaga in vrnjenega lastniku.

Opljenjena starinarina. V starinarnico Marije Milkovičeve v Slov. Bistrici je vlomil neki mlajši moški in je povzročil tatvino v iznosu 2500 din.

Banovinski gradič Štatenberg okradla. Iz banovinskega gradiča Štatenberg pri Makolah je bilo pokradenega perila, jedilnega orodja in raznih drugih predmetov za 10.000 din. Orožniki so prijeli tatvinsko dvojico in so našli tudi precej pokradenega blaga.

tekočem traku. Vendar pa se Japoncem doslej še ni posrečilo, da bi junaško, toda krvavo delovanje teh četnikov kakor koli omejili ali oslabili. Izjava princa Konoje dokazuje, da se Japonska boji, da bi pravi ti junaški kitajski četniki utegnili pospešiti konec vojne, toda pospešiti tak konec, ki bi pa močno škodoval časti in slavi napadajoče japonske armade.

Grobovi s kurjavo. Stari Grki so polagali svojim mrtvecem »obulus« v grob, majhen denar, s katerim naj bi mrtvec plačal brodarju, ki ga bo spravil preko smrtne reke Stiksa v Hades, podzemlje, prevoznino. V starih grobovih, n. pr. v egiptskih, dobivajo najrazličnejše potrebščine za vsakdanje življenje. Ti darovi

Ko je prišel domov, Jerulje ni bilo. Kar vesel je bil. Šopek je vtaknil v kozarec in ga postavil na mizo. Potem se je nedelno oblekel, nadeval v nahrbtnik nekaj obleke in perila ter je odšel.

10.

Natančno ob uri je stopil Judež v sodno dvorano. Poprej si je obleko lepo poravnal in otepel, pri brivcu se je dal čedno ostriti in obriti, za klobukom je imel nagelj: tako je bil videti ves nedelen. Usedel se je na klopi, ki je bila za priče, čisto na kraj, tako da je bil daleč od Nadvornika.

Ko so pripeljali obtožence v dvorano, se je Judež od groze stresel. Vsi so shujšali, bili so blede, Meležnik je bil ves potr in pobit, najbolj razburjen pa je bil videti Peter, Nadvornikov sin. Očeta si ni upal pogledati, še bolj pa ga je razburjalo, ko je zagledal Judeža. Judež ga je zbadal z očmi, kakor da ga je hotel prisiliti: »Priznaj zločin! Sicer te bom jaz razkril.« Sprva se je Peter tega pogleda bal in je pobesil oči pred njim; potem pa se je drzno pomeril z Judeževim pogledom, češ: Le dajva se! Če me boš obdolžil, se bom že vedel braniti. Povedal bom, da si ti, Judež, na slabem glasu pri nas pa še sovražen si mi, saj veva, zakaj; taka priča ne velja. Da, tako bo rekel, potem mu bo že advokat prišel na pomoč in ga bo izmazal.

Od pobeglih kaznjencev ukradeno motorno kolo. Naš list je poročal, da so pobegnili iz zaporov v Murski Soboti nekateri kaznjenci, ki so bili zaprti radi razbojništev, katere so zagrešili po Prekmurju in Slov. goricah. Nevarni begunci Belec, Šerec in najbrž Dvoršak so ukradli v Očeslavcih v občini Slatina Radenci Francu Klobasi motorno kolo.

Posestniku ukradena konjska oprema. V Kapli vasi pri Sv. Pavlu pri Preboldu je bila ukradena posestniku Stormanu 2000 din vredna konjska oprema.

Neznani vlomilci okradli sodnika. Vlomljeno je bilo od neznancev v stanovanje sodnika v Litiji g. dr. Ivana Umnika. Lopovi so oškodovali sodnika s tatvino obleke, čevljev in drugih predmetov za 6000 din.

V Nemčiji kradel, pri nas obsojen. Neki Franc N. iz Gederovec v Prekmurju je bil za hlapca v Nemčiji. V odsotnosti svoje gospodinje pa ga je skušnjava premagala ter ji je odnesel sto mark

in zbežal v domovino. Toda njegovo dejanje je prišlo na dan in ga je okrožno sodišče v Soboti obsodilo na štiri mesece strogega zavora.

Po svetu

Ogromen proračun odobren za ameriško vojno mornarico in vojsko. Ameriški senat je odobril novi proračun za vojno mornarico in vojsko v znesku 250 milijard dinarjev. Od tega ogromnega zneska bo šlo 120 milijard za nove vojne ladje. Med temi bo pet oklopnic, ki bodo imele 60—65 tisoč ton in bodo največje ladje na svetu. Dalje bodo zgradili šest križark od 20 do 25 tisoč ton. To je največji mornariški proračun, ki ga je kdaj imela Amerika v mirnem času. Dalje je bil odobren kredit v znesku štirih milijard dolarjev za opremo in oborožitve armade, ki bo štela štiri milijone mož.

Spominjajmo se v molitvah rajnih!

Mlada žena umrla v Brezolah pri Račah. Zopet nam je kruta smrt ugrabila vzorno, pridno ter krščansko ženo Marijo Plečko, staro komaj 34 let. Dne 11. marca je nehalo biti njeno srce ter je mirno zaspala v Gospodu. Iskala je zdravja pri večih zdravnikih, ali vse je bilo zaman. Doživela je 12 let srečnega zakona. Bila je vedno vesele narave in smehljajočega obraza, tedenski gost njene hiše je bil »Slov. gospodar«, katerega je rada prebirala. Njeno priljubljenost je pokazal pogreb, ker spremljala jo je ogromna množica na zadnji poti in nihče ne pomni toliko pogrebcev že dokaj led nazaj. Za vse njeno trpljenje ji naj Vsemogočni nad zvezdami podeli rajsko slavo! — Žalujočim naše sožalje!

V lepi starosti 85 let se je poslovil od tega sveta oče posestnika Beka na Ščavnici, Simon Bek v Lešana h. Vedno je cenil svoj materinski jezik in spoštoval svoj slovenski narod. Naj počiva v miru — žalujočim pa naše sožalje!

Krščanski in slovenski mladenič Alojz Medenja je umrl v 21. letu starosti v Nasovji. Nasovski pevci in pevke so mu v cerkvi in ob grobu zapeli lepe žalostinke. Tukajšnji Slovenci želimo, da bi Nasovčani s svojimi glasovi še večkrat nastopili pri slovenskih pogrebi. Ne samo pri pogrebih Nasovčanov, temveč tudi pri pogrebih drugih apakih Slovencev naj donijo slovenske žalostinke po p. opališču v Apačah. Rajni Alojz naj počiva v miru, žalujočim sožalje!

Ugleden posestnik je umrl pri Sv. Jakobu v Slov. goricah. V nedeljo, 16. marca, smo položili k zadnjemu počitku tukajšnjega uglednega in navse ljubljenega posestnika Jožefa Jarca. Velika udeležba ljudstva pri njegovem pogrebu je pokazala, kako so šentjakobčani ljubili svojega bivšega župana. Spominjati se ga hočemo, ker vemo, kako nesebično je opravil svojo težko

službo. Njegovo življenje nam bo tudi vsem zgled. Že od nekdaj je bila njegova hiša naročena na »Slov. gospodarja« in se ravnala po naukih tega našega priljubljenega lista. Na grobu se je poslovil od pokojnega domači g. župnik in g. šolski upravitelj. Pogrebci so na sedmini sledili lepemu zgledu pokojnega in zložili vsoto 150 din za novd bogoslovnico. — Rajni naj počiva v miru, žalujočim pa naše sožalje!

Mati-trpinka umrla v Št. Janžu na Vinski gori. Vsemogočni je poklical k sebi zgledno družinski mater, veliko trpiko Marijo Zagoričnik; roj. Tržan, v 40. letu starosti. Pokojna je bila vsem, ki so jo poznali, zgled tihega, veselega, požnega, Bogu vdanega življenja. Saj si je, draga Marija, že v svoji mladosti izbrala Mater božjo za svojo zaveznico pod zastavo Marijine družbe. Veliko je pomagala pri krašenju cerkve, sploh je bila rajna svetel zvor mladini, kako je treba mladost čisto preživeti. Ko se je pred dobrimi šestimi leti poročila, je bila sprejeta v III. red sv. Frančiška, da bi tako laže izpolnjevala svoje dolžnosti. Toda komaj par let je uživala srečno družinsko življenje, že ji je Bog poslal težko preizkušnjo, ko je zbolela na neozdravljivi bolezn. Iz ljubezni do svojih majhnih otrok, katere ni hotela zapustiti, se je večkrat podvrgla hudi operaciji, samo da bi ozdravela. Vkljub temu, da je storila vse, da bi zopet zadobila ljubo zdravje, je bolezen le napredovala. Vdana v božjo voljo je iskala pomoči pri Jezusu v najsvetejšem zakramentu. Dobre tri mesece je bila priklenjena na bolniško posteljo, trpela je tako strašne bolečine, da so solze stopile v oči vsakemu, ki jo je videl. Le misel, da bo morala zapustiti svojih pet majhnih otrok, ji je grenila poslednje dni življenja. Udeležba pri pogrebu je pričala, kako je bila priljubljena. Pogrebne molitve je opravil domači g. župnik ob

S kratkim nagovorom je predsednik začel razpravo. Ko so prebrali dolgo obtožnico, se je začelo zasliševanje. Najprej so poklicali obtožence. Že koj izpočetka sta se sporekla Mrkačev Luka in »coprnik« Migec. Luka je dejal, da ni nesreče nihče drug kriv kakor Migec; Migec je njemu denar v žep pricopal in tako je nastal prepir. Migec se je branil; mihal je z uhlji, da je ljudi zadaj silil smeh, se zvijal in pačil, iztegoval tri prste desnice in se rotil, da je natanko videl, ko je Luka zmaknil dvajsetak z mize, kjer so imeli kegljalci denar zastavljen, in ga vtaknil v žep. Pravičen da Luka itak nikoli ni bil. — Luka je kar gorel od jeze. Planiti je hotel na obrek-ljivca, pa mu je paznik ubranil; sicer bi bila še pred sodnijo nastala prava tepežka. Ker se Luka ni mogel Migca lotiti, kakor bi bil rad, ga je pogledal s tako sovražnim pogledom, kakor da mu je hotel zagroziti: Midva se bova še srečala — in tedaj bodi Bog milostljiv tvoji duši!

Ostali obtoženci niso povedali nič novega. Eden za drugim je zatrjeval, da ni kriv in da še noža imel ni. Ko je prišla vrsta na Meležnika, so mu stopile solze v oči in proseče se je oziral po obtožencih.

Zdaj je prišla vrsta na priče. Tudi te niso vedele kaj novega povedati. Vse pa je iznenadilo Judeževo pričevanje. Ko ga je predsednik poklical, se je najprej zagledal predse nekam. Ko bi naj bil prisegel, je odločno odvrnil:

asistenci g. župnika iz škál. Ob odprtem grobu se je poslovil od rajne tretjerednik Vinko Krajnik s tako ganljivimi besedami, da ni ostalo nobeno

oko suho. Počivaj v miru, draga Marija! Vsemo- gočni bodi Tvoj obilen plačnik! — Zalujočim osta- lim naše sožalje!

Dopisi

Dravska dolina

Ojstrica nad Dravogradom. Ko je v začetku oktobra 1940 odšel od nas učitelj Oskar Gajst na višjo učiteljsko šolo v Zagreb, je bilo eno učiteljsko mesto ves čas prazno. Zaradi tega pa tudi zaradi velikih snežnih zametov, ko otroci niso mogli obiskovati šolskega pouka, je veliko trpel pouk na naši šoli. Po uvidevnosti naših šolskih oblasti je bila na izpraznjeno mesto 1. marca nastavljena za učiteljico gdčna Helena Heršćak iz Maribora. Gdčni učiteljici vsi želimo, da bi se ves čas svojega službovanja na Ojstrici dobro počutila! — Zapustila nas je tudi splošno znana in priljubljena mežnarica Tončka Šmon in se je preselila v Spitalič. Selitev je bila zelo težavna zaradi snežnih zametov. Po zaslugi neustrašenih in odločnih ljudi pa je bila ta težava premagana. Obilo sreče v novem kraju!

Ptujsko polje

Ptuj. (Telovadna akademija FO in DK.) Ptuj- ske katoliške organizacije so priredile na praznik sv. Jožefa prekrasno telovadno akademijo, ki je bila posvečena polnoletnosti Nj. Vel. kralja Petra II. Akademije se je udeležilo tudi več odličnih predstavnikov oblasti, tako poveljniki mesta g. major Dimitrijevič z gospo ter g. major Gregubič z gospo in več častnikov. Med civilnimi uglednimi gledalci je bil okrajni načelnik g. dr. Anton Farčnik z gospo, mestni župan g. dr. Remec, bivši narodni poslanec g. Marko Kranjc, gvardijan minoritskega samostana g. p. Miroslav Godina in še mnogo drugih. Ptujsko mestno gledališče že zlepa ni bilo tako natlačeno kot tokrat; še stojišča so bila vsa razprodana že v teku dopoldneva. Gledalci pa so bili navdušeni ob izvajanju lepo izbrana programa akademije. V zborni deklamaciji je večja skupina članov podala izpoved naše mladine, ki naj ima za cilj delo za Boga in narod. Vse telovadne točke so najlepše uspele. Predvsem so občinstvu ugajale letošnje proste vaje članov in članic; mladenke so se lepo odrezale z vajo »Včerani zvon«, gojenke pa s prekrasno podano »Čebelico«. Tudi mladci so želi veliko odobravanje zlasti z igro pri mizi. Kako velikopotezna je bila ta akademija, si lahko mislimo, če je nastopilo nad 140 članov in članic FO in DK. Slavnostni govornik g. ravnatelj gimnazije Franc Alič je tako navdušil množico, da je ob koncu njegovega govora kot iz enega grla zapela himno »Hej Sloven- ci!« Govornik je dejal, da se mora vsak član katoliških organizacij izobraževati, da bo lahko delal za Boga in narod. Poudaril je, da je naša mladina vedno pripravljena braniti narod in domovino in, če treba, iti po ono, kar nam po jeziku in krvi pripada. Večkrat je prišlo do navdušenih vzklikov Nj. Vel. kralju Petru II. in knezu namestniku.

Slovenske gorice

Negova. Higijenski zavod v Ljubljani je priredil pri nas od 8. do 13. marca zdravstveno-socialni tečaj. Bil je nujno potreben. Zaščitna sestra gdčna Mastnakova in njena tovarišica sta imeli več zelo poučnih predavanj o negi dojenčkov in o nevarnejših boleznih: rak, jetika, pasja steklina, davica; slednje je imel g. dr. Sokolov, banovinski zdravnik. Predavanja so bila ponazorjena s skioptičnimi slikami in filmi. Bila so zelo dobro obiskana, vsi so jim z velikim zanimanjem sledili. Čez dan sta obe sestri obiskovali naše družine, kjer imajo majhne otroke in bolnike, ter svetovali vse potrebno in tudi praktično kazali. Naredili sta 85 obiskov pri zelo slabem vremenu in slabi poti. Nazadnje je bilo bogato obdarovanje revnih mater. Darila je pripravila s pomočjo društva »Priatelj Slovenških goric« gospa podbana Klara Majcenova in jih poslala. Vsem, ki so k tako lepo uspelemu tečaju pripomogli, bodi tu izrečena prisrčna zahvala.

Sv. Andraž v Slov. goricah. Dve vrli družini sta nedavno slavili 25 letnico poročnega dneva, in sicer: Janez in Ana Nedeljko in Stefan in Otilija Nedeljko, posestniki v Vrtovarcih. Primerno sedanjemu težkemu času je bila proslava bolj v cerkvi s sv. mašo in skupnim sv. obhajilom vseh družinskih članov. Obe družini sta zgledno krščanski; v njihovi hišah je »Slov. gospodar« na prvem mestu. Vsi dobro misleči župljani žele slavljencem še dolgo vrsto let srečnega družinskega življenja tja do zlatega, oziroma bisernega poročnega dneva! — Da je zmisel za potrebo novega bogoslovja res prodrla v naše dobro, verno ljudstvo, dokazuje zbirke ob veselih in žalostnih priložnostih. Tako so pogrebci na sedmini za našim vrlim in prerano umrlim možem Janezom Fekonjo v Smolincih zbrali 70 din, svatje Čeh Frančka in Marije v Hvalčincih prav tako 70 din za novo bogoslovje. Bog živi darovalce! — V marcu so se vršile štiridnevne duhovne vaje za naše ženstvo pod vodstvom g. dr. Alojza Tomca, salezijanca iz Celja. Mogočna beseda g. voditelja je segla vsem globoko v dušo. Bog daj trajen uspeh — g. voditelju pa prisrčni: Bog plačaj!

Apače. V marcu smo imeli pri nas celo preselejevanje. Razen učitelja Lobnika, ki smo o njem že čitali v »Slov. gospodarju«, je bila po prošnji predstavljena učiteljica Magda Šoukal. Odslija je v Mokronog. Bila je voditeljica Dekliškega krožka in zavedna slovenska dekleta so ji za njeno delo zelo hvaležna. — V Ljubljano se je odselil po lastni prošnji pismonoša Janez Oražem. — Za učitelja pride k nam Celjan Miha Rakun. Želim, da bi mu delo za mladino nudilo mnogo veselja. — Kot pismonoša je nastopil službo domačin iz Črnc- cev Janez Šober. Prepričani smo, da bo pisma in

Kratke tedenske novice

Tisoč Jugoslovancev je izročila francoska vlada Nemcem zaradi pomanjkanja živeža. Gre za tiste Jugoslovane, ki so se borili v španski državljanski vojni na strani rdečih in so po polomu rdečega režima pribežali v Francijo. Nemčija bo te Jugoslovane uporabila za razna dela.

Bivši predsednik avstrijske vlade dr. Kurt Schuschnigg, ki je bil po priključitvi Avstrije k Nemčiji v internaciji (priporu) na Dunaju, je bil preseljen v neko majhno vasico na Bavarskem.

Sovjetska Rusija je na svečan način izročila Madžarom 56 honvedskih zastav, katere so Rusi svoječasno zaplenili honvedskim polkom.

Po vsej Italiji so slavili zadnjo nedeljo slovesno 22 letnico fašistične stranke.

Obsedno stanje v nekaterih turških okrožjih je zopet podaljšano za tri mesece.

Zastopnik sovjetskega zunanjega ministra Višinski je v nedeljo sprejel turškega poslanika v Moskvi. Baje se dela na nenapadalni pogodbi med Rusijo in Turčijo.

Japonski zunanji minister Macuoka je v nedeljo popoldne prispel v Moskvo. Pozdravili so ga zastopniki sovjetskega zunanjega ministrstva. Predvidoma bo Macuoka nadaljeval pot v ponedeljek zvečer, in sicer verjetno najprej v Rim.

Protí koncu minulega tedna je sprejel vodja Nemčije Hitler ob navzočnosti nemškega zunanjega ministra Ribbentropa madžarskega zunanjega ministra Bardossyja.

Po podatkih iz nemških službenih krogov znaša celokupne angleške izgube zaradi nemških letalskih napadov, ki so se v povečanem obsegu pričeli lani septembra, doslej 25.000 mrtvih in 35.000 ranjenih.

Angleška trdnjava Gibraltar v južni Španiji je pripravljena ter preskrbljena za 18 mesečno obleganje.

Angleži poročajo, da so prispele v Anglijo prve tako zvane ameriške »leteče trdnjave«. Ta ogromna letala imajo po štiri motorje, dolga so po 20 m in široka po 30 m. Imajo veliko nosilnost in morejo preleteti velikanske daljave brez prestanka.

Angleško letalstvo je dobilo doslej 3600 letal iz Amerike.

Južnoafriške čete so zavzele abesinsko mesto Negeli, ki je eno izmed treh največjih italijanskih oporišč v Abesiniji.

Največji nemški križariki »Scharnhorst« in »Gneisenau« (26.000 ton) križarita po Atlantskem oceanu in povzročata angleški mornarici velike skrbi.

Na podlagi novega zakona o pomoči Amerike demokratičnim državam gradijo Zedinjene države 400 parnikov, ki bodo stali 200 milijonov din. — 50 ameriških parnikov bo že prihodnje dni Angliji na razpolago.

»Meni ni treba prisegati — ni za kaj.«

»Vsaka priča mora priseči,« je zahteval sodnik.

»Jaz nočem pričati, povedal bom kaj drugega.«

»Kaj pa? Nikar nas ne zadržujte!«

Tedaj je Judeža spreletelo po vsem telesu; začel se je tresti, težko je sopesl, gotal je, kakor da ga duši, večkrat je začel: »Ja — ja — az...« — pa ni mogel naprej. Nazadnje je z vso silo bruhal iz sebe:

»Jaz sem ga. Jaz sem Tinča zaklal.«

Ko bi bila strela z jasnega neba udarila v sodno dvorano, ne bi bili ljudje mogli biti bolj iznenadeni in zaprepaseni. Nekaterim je ušel kak vzklík; tisti, ki so bili blizu Judeža, so prestrašeno zastrmeli v njega, Peter je zazijal, Meležnik pa si je oddahnil, kakor da ga je pravkar izpustila mora. Župan se je vzravnal, porogljiv smehljaj mu je zaigral okoli ust. Medtem se je Judež spet usedel, z lakti se je uprl ob kolena in zakril obraz z rokami.

»Kdo je ta?« so se spraševali zadaj meščani, ki so prišli razpravo poslušat.

»Pcdkrajški Judež je,« so drugi odgovarjali.

Po dvorani je hruščalo kakor v velikem uljnaku. Ko se je poglelo prvo razburjenje, je predsednik poklical Judeža:

»Rebernik Anton, ali vam je resnica? Ali ostanete pri tem, kar ste rekli?«

»Da,« je Judež zamolklo odgovoril in vstal, pogleda pa ni dvignil.

»Kako ste vi prišli do tega, da ste Homana zabodli? Saj v pretep niste bili zapleteni?«

»Jaz imam samo to, kar si pridelam. Kegljišče sem si najel, da bi si še kak dinar zaslužil. Ko so se stepli, me je ujezilo, da mi delajo škodo. Šel sem med nje, da bi jih razločil. Eden me je udaril v lice. Taka jeza me je tedaj pograbila, da nisem vedel, kaj delam. Sam nisem imel noža, pa zraven mene je enemu gledal iz hlač. V slepi jezi sem ga pograbil in ga zasadih Tinču, ki je bil najbolj divji, v prsa. Potem sem zagrabil Nadvorskega Petra in ga zagnal s kegljišča.«

Počasi in brez poudarka, kakor da bere, je Judež to povedal. Saj je imel časa dovolj, da si je lahko vso izpoved namislil in se je od besede do besede naučil.

»Zakaj pa niste takoj priznali, da ste vi storilec?« je vprašal predsednik.

»Groza me je bila pred ječo,« je dejal; »že od nekdan sem imel strah pred njo.«

»Kako pa je bilo, da ste se danes odločili in priznali?«

»Vest mi ni dala pokoja. Nisem mogel prenesti, da bi drug po krivici trpel namesto mene.«

»Hehehehehe,« se je Migec zoprn zarežal in pomeril Judeža z izzivalnim, škodoželjnim pogledom.

(Dalje sledi)

mrtvecem naj bi jim pomagali na onem svetu, da bi ne trpeli nobenega pomanjkanja. Takšni običaji pa so živi še danes in to celo v Evropi. Tudi tu skušajo ponekod preostali mrtvecem za življenje v onostranstvu nuditi vse to, kar jim je bilo važno v tem življenju. Eden najbolj čudnih običajev te vrste se je ohranil v Bolgariji, kjer grobove kurijo, da bi se duše pokojnikov grele.

Podlasica na srninem hrbtu. V Selence na Sudeckem je pritekla srna, ki se ji je v vrat zagrizla podlasica. Podlasica se je bila tako nasrkala srnine krvi, da se ni mogla niti premakniti, ko so jo zbili na tla. Srna je izgubila toliko krvi, da jo je vzel neki kmet v nego.

*

časopise izročal vedno na pravem mestu in si s tem pridobil naklonjenost prebivalstva.

Stogovci. Radi zdravja se je prosila s tukajšnje šole gdčna Duška Trošt. Dodelili so jo šoli v Koprivnici blizu Rajhenburga. Želimo, da bi tamšnje podnebje bolj koristilo njenemu zdravju nego je stogovsko!

Ljutomer. Pri nas se je ustanovila Zveza poljedelskih delavcev za področje Dravske banovine. Ker obstaja že taka zveza v Soboti, si bosta morali obe zvezi razdeliti svoja področja. Nova zveza poljedelskih delavcev v Ljutomeru je osnovana na principu katoliških načel in bo delovala v sklopu z Zvezo združenih delavcev v Ljubljani. — Naši fantje so praznik sv. Jožefa proslavili res tako, kot se spodobi počastiti spomin svojega zaščitnika. Mogočna četa fantov v krojih in za njimi mladev ter naraščaja je prikorakala iz Katoliškega doma v cerkev, kjer so pri skupni zborni sv. maši pristopili vsi k mizi Gospodovi. Popoldne pa je bila akademija, na kateri so fantje pokazali uspeh svojega zimskega dela. Fantje, le tako naprej, vedno pogumno! — Sv. Jožef je že za nami, a mrzli vetrovi nas kar nočejo zapustiti. Izgleda, da bo letos sadno drevje pri nas obilno cvetelo. Če ne bo posegla vmes kaka nezdoga, nam je upati na dobro sadno letino. Posledica mrzle zime se precej pozna na sadnem drevju, posebno na slivah. Opaziti je mnogo posušenih vej.

Slovenska Krajina

Sobota. Stavbena zadruga prosi vse člane, ki še niso plačali deleža, da to čim prej storijo v Kmečki posojilnici v Soboti. Zadruga že sprejema tudi predujme za zidavo hiš, katere predujme je prav tako treba vplačati pri Kmečki posojilnici. — V Soboti se je ustanovila poleg že obstoječe Osrednje zadruge nova Gospodarska zadruga pod vodstvom g. Žižka, posestnika in župana v Bogojini. Nova zadruga je že registrirana in bo v kratkem začela poslovati. Zadruga ima baje pol milijona dinarjev obratnega kapitala. — Žigovanje sodov bo na naši kontrolni postaji 10., 11. in 12. aprila, 8., 9. in 10. maja ter 9., 10. in 11. junija. — Na enoletno brezplačno sodno prakso v Ljubljani je odšel podpredsednik našega Prosvetnega društva g. Jože Brunec, odvetniški koncipient.

Sv. Sebeščan. Naše Prosvetno društvo je priredilo šahovski turnir, katerega se udeležuje 12 šahistov. Do sedaj vodi Žekš Poldi, učenec naše šole, ki zelo bistro misli. Ima od desetih možnih točk kar osem. Zanimivo je, da se turnirja udeležuje tudi eno dekletko.

Širom Slov. krajine. Pred dnevi sta na pravni fakulteti ljubljanskega vseučilišča diplomirala g. Jože Cigan in Črenšovec ter Ignacij Kranjc, brat pisatelja Miška, iz Velike Polane. Čestitamo! — Beltinski šolski upravitelj g. Ferdo Sprager je bil upokojen. Želimo mu, da bi še dolgo let čil in zdrav užival zasluženi pokoj! — Na davčni upravi v Dolnji Lendavi sta napredovala v višjo skupino gg. Jarh Stanislav in Franc Tacar, a v Mur. Soboti g. Fabic Stanko. — Črenšovski gasilci so uprizorili lepo igro »Domačija«, s katero so gostovali tudi v Turnišču in drugod ter so povsod želi mnogo uspehov. — Alojzu Milnariču, mesar-

skemu pomočniku v Soboti, je padel na glavo železen drog in ga onesvestil, nakar so ga morali prepeljati v bolnišnico.

Savinjska dolina

Gornji grad. Iz vseh krajev prihajajo poročila o živahnem delovanju naših katoliških organizacij kljub sedanjim težkim časom. Tudi pri nas je v nedeljo, 9. marca Prosvetno društvo v veliki škofijski dvorani ob obilni udeležbi predvajalo film o pogrebu pokojnega voditelja g. dr. Antona Korošca in Mladinske dneve v Ljubljani.

Marija Nazarje. Živijo narodi, ki zasramujejo križ. So ljudje, ki križ zaničujejo. Tudi med Slovenci se dobijo zločinci, ki jim je križ napoti in lomijo križe ter jih mečejo ob tla in na še bolj nespodobne kraje. Ali bomo mi to bogoskrusko ravnanje mirno gledali in tiho prenašali? Nikakor ne! Če smo katoličani res iz prepričanja, bomo porabili letošnji postni čas in bomo skupno dali zadoščenje križu in javno izpričali vero v Križanega. Kako bomo to storili? Na prijaznem griču Nazarje so v župni cerkvi v postnem času vsako nedeljo ob dveh popoldne postni govori o svetem križu in pobožnost sv. križevega pota ter litanije. Dragi Nazarčani in okoličani romantično-lepe Savinjske doline: pridite, pridite v obilnem številu k postni pobožnosti na vablivo višavo Nazarje, da v resnem postnem času počastimo kraljevo znamenje sveti križ!

Šmarški kraji

Šmarje pri Jelšah. No, zdaj bo pa menda le kaj! Zadošti dolgo čakamo na že tolikokrat obljubljeno elektrifikacijo naših krajev in obsestskih naselbin. Od druge postne nedelje naprej se nam je vendar že začelo svitati. Pod vodstvom g. župana Turka smo imeli 9. marca v Habjanovi gostilni tozadevni shod, ki je pač glasno pričal, kako si želimo novo razsvetljava. Kar nepremično so poslušali strokovno predavanje o načrtu in načinu napeljave električne luči in sile, ki bi se vsaj za občine Šmarje, št. Vid in Ponikva dala že v tekočem letu izvršiti. Da bi se le! Zastopniki vseh vasi, ki pridejo v poštev, so v širšem odboru, ki si ima na vso silo prizadevati za uresničenje načrtov; naš g. okrajni načelnik Törner, zdraviliški ravnatelj g. Gračner, župan g. Turk, gg. Mlakar, Kovačič in Stupica pa so določeni za ožji odbor in naprošeni, da s svojimi zmožnostmi in domačinsko ljubeznijo ne mirujejo več, dokler ne zasveti zaželjena luč njim in nam! Naš slavni rojak, služabnik božji Anton Martin Slomšek nam je že pred sto leti prižgal čudovito luč prosvete, ki se vedno lepše razvija in vsem Slovincem kaže pravo pot do časne in večne sreče, in pesnik Virk na Kalobju, slovničar Gajšek v št. Vidu, zemljepisec Kocen iz Ponikve, pisatelj šket in Mestinj in drugi so ob tej luči že uspešno delovali. Zato pa veljaj tudi obema odboroma za izvršitev elektrifikacije naših krajev: le korajžno na delo za napeljavo nove luči!

Sv. Križ pri Regaški Slatini. Obhajali smo sveti misijon od 2. do 9. marca. Misijon so vodili frančiškani iz Ljubljane, in sicer p. Odilo Hajnšek, p. Ludovik Dovč in p. Silvin Lenartič. V nedeljo zvečer je bil veličasten zaključek svetega misijona

Žepne svetilke

izdeluje domača tvornica

RUDOLF PASPA

Zagreb, Koturaška 69

na v farni cerkvi. Križevljani so v tednu sv. misijona pokazali, da so katoličani in da se ne boje nikogar. Brez ozira na desno in levo so trikrat na dan napolnili prav prostorno farno cerkev. Z zanimanjem so poslušali besedo božjo. Pozno v noč so bile spovednice oblegane z množico. To je sicer bilo pri vseh stanovih. Možeje in fantje so se prav korajžno pokazali in niso zaostajali za ženskami. Vsak stan je namreč imel ločeno stanovsko pridigo in stanovsko spovedovanje. Ljudstvo se je strogo držalo reda in prav zato je bilo na misijonu tako prijetno. Spovedovalo je dnevno po osem spovednikov. Fara šteje 5300 duš. Svetih obhajil se je razdelilo okrog 9000. Malo jih je, ki se misijona niso udeležili. Sklepne procesije nismo mogli imeti, ker je v nedeljo zvečer deževalo. Prižgali smo bakle v cerkvi za ponovitev krstne obljube. To je napravilo nepopisno ganljiv prizor. Ko so po končanem sklepem govoru ljudje odhajali iz cerkve, je od konca do konca vsa fara gorela — šli so namreč na domove s prižganimi baklami. Tako so vsi hribi in doline migljale v eni sami luči. Ta prizor se ne bo dal pozabiti nikoli. — Za umetna gnojila je vedno večje zanimanje. Umetnega gnojila pa ni nikjer več na razpolago in se ne da nikjer več dobiti. Upamo namreč, da se bo pozneje že lahko dobilo — stare zaloge so bile namreč vse prodane. S tem se je najlepše pokazalo, kako se danes kmet zanima za zboljšanje svojih produktov in s tem za zboljšanje svojega gospodarskega obstoja. — Na Jožefovo so naši šolski otroci imeli »Jožefovo proslavo« v društvenem domu. Na sporedu so bile pevske točke z igro. Čisti dobiček so dali za kruh revnim šolskim otrokom.

Listnica uredništva

E. M. Kamnagorca-Podplat. Vaš dopis je vojaška zadeva, katere ne moremo priobčiti.

Popravite! V članku o sezonskem delavstvu v predzadnji številki se nam je vrnilo nekaj pomot, kar moramo popraviti. V Belje bo šlo letos nekaj malega nad 1600 delavcev in ne 2600, okrog 2600 bo šlo vseh delavcev na delo v državi, to je skoraj ena tretjina vseh naših res siromskih sezoncev in ne polovica, kakor smo poročali. Krivda je na »tiskarskem škratu«.

»Dolinski Marko.« Vsak pošten človek podpiše svoja pisma, Vi ga niste, torej ne morete biti pošten človek. Strahopetec ste! Pravite, da niste komunist, rečemo pa, da ste še več kot komunist. Take otročarije pišete, da bi se Vam smejali celo otroci. Podpišite svoje pismo in se bomo zmenili!

10 sinov — 10 natakjev. V vasi Olešno na Rakovniškem v češkomoravskem protektoratu živi 78 letni František Holzbauer, krčmar, ki je oče desetih sinov. To seveda ni kaj posebno redkega, toda zanimivo je, da si je vseh deset fantov izbralo isti poklic. Vsi so namreč natakarji, dva led njimi že celo plačilna natakarja.

Med Eskimi je v nekih okoliščinah dovoljeno ubiti starše ali otroke. Če so starši preslabotni, da bi se mogli sami hraniti in slediti svojim otrokom, kadar ti zavoljo pomanjkanja hrane potujejo drugam, tedaj jih smejo otroci ubiti. Starši imajo prve štiri dni po rojstvu otroka pravico, da ga ubijejo. Kadar se rode dvojčki, enega med njimi vedno ubijejo. Če sta

Januš Golec:

Hči mariborskega mestnega sodnika

Ljudska povest iz junaške dobe obrambe Maribora pred Turki leta 1532.

Izpred Ptuja je ena divja turška truma vihrala nad Veliko Nedeljo in Ormož, katerega je razdejala. Mimo Središča, kjer so vse, kar je bilo živega in se ni poskrilo, ali pobili ali zvezali in gnali s seboj, so drli Turčini nad Varaždin. Tam so se združili z glavno četo, ki je bila dan poprej prihrula tja iz Vinice. Od onod so se pomaknili nazaj v Turčijo.

Po haloškem blatu se umikajočim turškim požigalcem je sledil Janez po skritih stezah do Zavrča. Nепrestano jih je napadal in se umikal s tolikšno spretnostjo ter naglico, da sta bila vsak organiziran odpor in zasledovanje zaman.

V župniji Zavrč je po svojem izbornem vinu daleč po svetu znan tako zvani Turški hrib. Tega vinogradnega griča se oklepa naslednja narodna pripovedka, katere se je rodila iz dogodkov na umiku Sulejmanove vojske skozi Haloze na jesen leta 1532.: Krščanski jezdeci so bili po Halozah umikajočim se Turkom vedno za petami in so jih pobijali iz zasede. Zasledovani turški begunci so se za-

12 tekli v noči s popolnoma izčrpano ženo paše k preprostemu kmetu na vrhu zavrčke župnije. Stanje imenitne Turkinje se ni kljub negi in skrbi zboljšalo, ampak je umrla pri kmetu. Njeno spremstvo jo je pokopalo na griču, na katerem jo je doletela smrt. Mrtvo so zanesli ven iz hiše, zložili okrog in okrog njenega trupla visok kup kamenja ter so pred slovesom od groba bridko jokali. Po tem grobu žene turškega paše je dobil hrib ime »Turški vrh«.

Spomini na turško opustošenje leta 1532.

Zaradi neuspehov ter porazov na celi črti je bila vojska sultana Sulejmana II. na bojnem pohodu od spomladi do jeseni leta 1532. s svojimi pašami ter poveljniki razkačena. Ker se niso mogli Turčini z ogromno premočjo polastiti niti ene utrdbe in se niso proslavili z zmago niti v eni bitki, so si dali duška s požigi ter plenitvami. Kako grozno je razsajala mohamedanska druhal med Štajerci, nam dokazuje zgodovinsko potrjeno dejstvo, da so ti divjaki porezali 5000 našim ljudem nosove, bogznaj koliko tisoč so jih pobili, usmrtili med mučenjem ter odgnali v sužnost. Vsa naselja, katerih so se količkaj dotaknili in jih ni oviral prenegih pobeg, so požgali do tal, živino so poklali ali odgnali, kar je pa bilo količkaj dragocenega, so vzeli s seboj.

Nezaslišane zares grozne reči nam pripovedujejo zgodovinarji o turških grozovitostih leta 1532. Sreča, kate-

Španija danes in nekdaj

Stremljenje Španije po obnovitvi imperija

Po sedanjem obnašanju Španije, odisi uradnem ali po pisanju španskih listov se zdi, da želi general Franco razširiti ozemlje današnje španske države. Iz tega vzroka stoji Španija prav za prav ob strani Italije in Nemčije ter se nadeja, da ji bosta državi osi Rim-Berlin pomagali dobiti Gibraltar, ki so ga Angleži osvojili pred 236 leti. A poleg Gibraltarja ima general Franco v računu še druge stvari. V severni Afriki bi se Španija rada okoristila na račun Francije. Ko je bila Francija v juniju poražena, so Španci s svojo vojsko vkorakali v severnoafriški Tanger, ki je bil dotlej nevtraliziran ter so odločale o njem Francija, Anglija, Italija in Španija. V zadnjem času pa se v svetovnem tisku pojavljajo vesti, da bi želela Španija tudi otočje Filipinov (na Daljnem vzhodu), ki jih je izgubila l. 1898. v vojni z Ameriko. Podoba je, da ima Španija poželenje obnoviti svoje svetovno vladarstvo. Nekeč je že bila velesila in je stala ob strani Anglije kot velika kolonialna država. Takrat so španski kralji s ponosom poudarjali, da v njihovem kraljestvu sonce nikoli ne zaide...

Izguba kolonij

Španija je obvladala nekoč vso srednjo in južno Ameriko, izvzemši Brazilijo, ki je bila portugalska. Imela je tudi Filipine in nekaj otokov v Oceaniji. Toda nered v matični državi, slaba uprava v kolonijah, korupcija in slabo opremljena vojska so končali slavo kolonialnega imperija. Španija je izgubila vse svoje kolonije. Ostalo ji je samo nekaj zemlje v Afriki, a še ta nima skoro nobenega pomena, ker je večini puščava, v ostalem pa pragozd.

Obseg prebivalstva

Površina Španije znaša nekaj nad 500.000 četvornih km, torej nekaj več kakor dvakratna površina Jugoslavije. Toda prebivalstva ima Španija samo 23 milijonov. Država torej ni posebno gosto naseljena. Današnje španske kolonije merijo 350.000 kv. km in imajo nekaj manj kakor dva milijona prebivalcev.

Španija se je sama izbrisala z zemljevida svetovnih morij

Med leti 1806 do 1824 je Španija izgubila vso svojo posest v Južni Ameriki. L. 1898. je prišla v spor z Zedinjenimi državami in njeno brodogojstvo je bilo navzlic hrabrosti mornarjev poraženo. Takrat se je izmuznil iz njenih rok tudi velik otok Kuba, pa otok Puerto Rico.

remu je takoj glava odletela, mu vsaj ni bilo treba še dalje gledati divjega razgrajanja v svetu do kristjanov znorelih Turčinov! Več nego zverine so zaznamovale tolovajske pohode s tem, da so nabadali odsekane glave na sulice in z njimi okrog mahali, drugod so zopet parali trupla umorjenih in v njih drobovih iskali cekine, katere so baje kristjani ob prihodu Turkov pogoltnili. S človeškimi črevesi so se opasovali in kakor ljudožrci v Afriki pekli in žrli človeško meso. Otroke so butali z glavami ob plotove in zidovje, da so se razleteli možgani po tleh. Materam so trgali otročiče iz naročij, jih natikali na plotove, kjer so milo cvilili in capljali, medtem ko so matere, osramočene in oskrunjene, zraven njih umirale.

Onim, katerim je prizanesel turški handžar in so si oteli na ta ali oni način golo življenje, je ostalo vsestransko gorje leta 1532. v trajnem in najbridkejšem spominu. Trpini iz nepozabnega tolovajskega pohoda sultana Sulejmana po štajerski deželi so hoteli zapustiti potomcem trajne spomine na nepopisne grozote. Na mnogih mestih, kjer je uspelo konjenici Janeza Pihlerja, da je pobila znatnejše oddelke turških požigalcev in plenilcev, so postavili križe ali pozidali kapelice, katere nosijo še danes ime »turški križ« ali »turška kapela«.

Pri božjepotnih štajerskih cerkvah občudujejo romarji izredno debele ter košate lipe, katere nazivajo ljudje »turške lipe«. Zelo starih dreves nikakor niso vsadili divji Turki, pač pa naši predniki v spomin, da so

V Aziji je izgubila Filiponsko otočje. Leto dni pozneje je prodala še svojo zadnjo posest v Oceaniji. Nemci so kupili otoka Palau in Mariane. S tem se je Španija sama izbrisala z zemljevida na svetovnih morjih. Ostalo ji je samo nekaj sveta v Afriki, kjer ima danes košček Maroka, Kanarske otoke, zapadni del obmorske Sahare ter Rio de Oro. V osrednji Afriki je njena last Gvineja ter otoka Fernando Poo in Annobon. To je vse, kar je Španiji ostalo od nekdanje svetovne slave.

Maroko in Kanarski otoki

Španski Maroko je obdan od Francoskega Maroka ter ima 28.000 kv. km površine z milijonom prebivalcev. Glavno mesto tega področja je Tetuan, ostala večja mesta so: Melilla in vojno pristanišče Ceuta z nekaj nad 10.000 prebivalci. Kanarsko otočje se smatra za povezano z matično državo in ne vidijo v njem kolonije. Zavzema 7300 kv. km. To so nekdanji »Srečni otoki«: Ferro, Palma, Tenerifa, Gran Canaria, Gomera, Fuerteventura in Lanzarote. K tem otokom spada še pet manjših otočičev, ki pa niso obljudeni. Poglavitni mesti na Kanarskih otokih sta Las Palmas na Gran Canariu in Santa Cruz na Tenerifi. Kanarski otoki slove po kanarčkih, ki živijo tam v svobodi kakor na Madeiri.

Španska posest v osrednji Afriki

Rio de Oro je v zapadni Sahari ter meri 285.000 kv. km s 30.000 prebivalci. Je torej nekaj večje nego Jugoslavija, a velika pu-

ČASOPISNA STATISTIKA

Knjižice za časopisno statistiko po župnijah so zopet v novi izdaji natiskane. Te dni jih bomo razposlali vsem, ki so jih želeli. — Ako kje teh knjižic nimajo, pa bi bili pripravljeni to statistiko vstaviti, naj nam sporočijo! Knjižice pošiljamo brezplačno. — Prosimo vse preč. gg. duhovnike, da pomagajo našim požrtvovalnim fantom in dekletom, da jim sestavijo to statistiko.

Uprava »Slov. gospodarja«, Maribor

ščava, ki se zanjo nihče ne zmeni. Španska Gvineja ali Rio Muni leži v osrednji Afriki med francoskim Kongom in Kamerunom. Obala je močvirnata ter ima v zaledju pragozdove. Na tem ozemlju, ki meri nekaj nad 26.000 kv. km, živi 120.000 ljudi, med njimi komaj 500 belokožcev.

Otok Fernando Poo leži na severni strani ravnika nasproti Kamerunu. Ima 22.000 prebivalcev. Podnebje je zelo nezdravo. Otok je važen zaradi pridobivanja kavčuka. Na obdelanem koncu otoka pridelujejo tudi kavo, riž, kakao, banane, sladkorni trs, palmo, ki daje olje in tobak. To je najbogatejša španska posest. Na tem otoku je tudi sedež španskega guvernerja, ki upravlja prej omenjeno Gvinejo in otok Annobon. Otok je dobil ime po Portugizu Fernandu Pooju, ki ga je odkril. Annobon je otok majhne vrednosti in majhnega pomena. Annobon znači srečno leto in prihaja odtod, ker so ga odkrili na novega leta dan 1471.

Sestanek generala Franca s francoskim maršalom Petainom

Turčini dotično cerkev oskrunili, porušili, požgali ali pa pobili v njej krščansko rajo, kateri je bila hiša božja pribežališče v skrajni sili.

V. poglavje

Zaročenec in oče ugibata o usodi Kunigunde

Maribor z okolico je bil rešen turške nevarnosti, Dravsko in Ptujsko polje ter Haloze so se že bile otresle valovanja sultanovega umika, ko je napočil za stotnika Janeza Pihlerja čas, da lahko poskrbi po tolikih bojih in nevarnostih za svoje srčne zadeve.

Prapor je poslal na zaslužni oddih okrog Ptujске gore in Ptuja, s seboj v Maribor je vzel le 20 mož spremstva. Poln vidne ter prekipevajoče sreče je prestopil v Mariboru na Koroški cesti prag hiše mestnega sodnika in zmagovitega poveljnika Krištofa Wildenrainerja.

Dvorišče, kjer so poskakali s konj on in njegovi spremljevalci, je bilo prazno in nikjer žive duše. Dragonci so sami oskrbeli konje, stotnik je odbrzel v hišo ter je zaman pritiskal na kljuko. Stanovanjske sobe s kuhinjo vred so bile zaklenjene in nobene dekline ni bilo, ki bi mu bila povedala, kje za božjo voljo se mudi hišna gospodinja — Kunigunda.

V skrajni nestrpnosti se je pognal zopet v sedlo, da bi presenetil očeta in hčerko v Vrhovem dolu, kjer se sigurno vrši vinska trgatve po pobegu Turčinov! Kakor

dvojčka različnega spola, tedaj ohranijo živo moško dete.

Medvedka je svoji tovarišici odvadila ljubosumja. V praškem živaliskem vrtu je neka medvedka skotila dva lepa mladiča. Druga medvedka, ki je živela v isti kletki, pa je po vsej priliki ljubosumna in materi ni privoščila sreče. Iztrgala ji je mladiča in se branila na vse kriplice, da bi ju vrnila. Noben človek ni smel v kletko, da bi napravil red. Tedaj je v sosednji kletki lepa medvedka Tarzan vrgla istotako dva mladiča. Tarzan je preizkušena mati, ki je vedno na vso moč skrbel za svoje otroke. Pazniki so si tedaj izmislili, da so odprli vrata med obema kletkama in spustili Tarzan k prepirajočima se medvedkama.

Koliko žita in moke sme uporabiti kmet zase?

Izšla je naredba, ki določa, koliko si sme kmet pridržati zase žita in moke. Uredba pravi: Kmetje smejo zadržati za svojo potrebo:

A. Kmetijski proizvajalci in delavci:

1. za človeško hrano:
 - a) 60 kg pšenice ali 50 kg pšenične moke oziroma v krajih, ki se hranijo z ječmenom, enako količino ječmena ali 140 kg koruze ali 110 kg koruzne moke za vsakega člana gospodarstva. Za člana gospodarstva se šteje vsaka oseba, ki se prehranjuje v gospodarstvu;
 - b) 10 kg pšenice ali 8 kg pšenične moke ali 20 kg koruze ali 16 kg koruzne moke na kat. jutro orne zemlje lastnega posestva za prehrano kmetijskih delavcev;
2. za živino in vse ostale potrebe nezmlete koruze, in to:
 - 50 kg na kat. jutro, posejano v letu 1940 s koruzo,
 - 500 kg za vsako pitano svinjo,
 - 1000 kg za rejo vsakega pitanega goveda,
 - 500 kg za molzno kravo,
 - 150 kg za delovno govedo,
 - 200 kg za konja.

B. Drugi imetniki

1. za človeško hrano:
 - 50 kg pšenice ali 40 kg pšenične moke ali 100 kg koruze ali 80 kg koruzne moke za vsakega člana gospodarstva,
2. za živino — kakor zgoraj pod 1. b).
Prehranjevalne potrebe za ljudi in živino, razen za pitano živino, so izračunane za dobo začasno, in sicer za pšenico in vsa bilna žita in njihove moke od 1. aprila do 1. avgusta 1941, za koruzo in koruzno moko pa od 1. aprila do 1. novembra 1941, in se količine, ki jih gospodarstva smejo zadržati, zmanjšujejo sorazmerno z minevaajočim časom. Količine koruze, ki jih gospodarstva smejo zadržati za pitano živino, se nanašajo na vso pitalno dobo.

Naznanila

Šmarje pri Jelšah. V mnogih sosednjih župnijah se letošnji postni čas prenavlja in pogloblja versko življenje potom duhovnih vaj in misijonov. Mi smo pa že lansko leto imeli lepo uspehi misijon. Za letošnjiletošnji postni čas nam pripravlja prosvetna mladina za tiho nedeljo, 30. marca, staro, a vedno novo in tokrat tudi živo pridigo o Jezusovem trpljenju v liturgičnem pasijonu »Križev pot«, ki ga je priredil po Sv. pismu in liturgičnih besedilih g. Davorin Petančič. K temu pasijonu, ki želi pritegniti k sodelovanju tudi vse gledalce — namreč v pesmi: O pridite stvari... — prav vljudno vabimo prijatelje od blizu in daleč!

kama. Poskus je uspel v polni meri. Preden sta se obe samici zavedli, kaj se dogaja, je vzela Tarzan oba mladiča s seboj. Nekaj časa je vzorno skrbela za vse štiri, medtem so pazniki brez težave spravili nevoščljivo medvedko iz prve kletke in so oba mladiča istotako brez težave vrnili pravi materi.

Električne večne luči. V zvezi z velikim pomankanjem olja se je milanski kardinal Schuster s težkim srcem odločil in dovolil, da smejo imeti v revnih župnijah, ki si potrebnega olja res ne morejo nabaviti, električne svetilke za večno luč. Dovoljenje je dano z izrečno pripombo, da naj se ga poslužujejo res le samo tam, kjer so v veliki stiski.

bi pihnil, se je spustil v skok proti Limbušu in je zavil v blaženi Vrhov dol. Z viničarije ni odmevalo veselo ter vablivo pokanje preš, ne ukanje brentačev in prepevanje trgačev... Vse je bilo skrbno zaklenjeno ter kakor izumrlo ob času, ko se je vinska trta pripogibala pod obilico zrelih grozdov.

Znašel se je pred največjo uganko, iz katere je moral s povpraševanjem. Oddirjal je iz viničarije v Limbuš. Tam je komaj naletel na živo krščansko dušo, katere se je dotaknil z vprašanjem po Wildenrainerjevih.

Nagovorjeno starikavo ženšče si je zastrlo z rokami oči ter zaplakalo na glas. Komaj in komaj ga je toliko potolažil, da je izvlekel iz njega v odlomkih o največji nesreči, katera je mogla doleteti za vso okolico očetovsko Wildenrainerjevo hišo. Jokajoča ženska je vedela toliko, da so napravili neznan tolovaji kljub zmagi pred Mariborom in ob Turškem zidu v sodnikovi viničariji strašen pokolj, gospico Kunigundo pa so odvedli s seboj sigurno v turško sužnost. Gospoda Wildenrainerja so ti nepričakovani ter strašni dogodki tako potrli, da je kakor ob pamet in mu je še edina tolažba grob rajne žene na mariborskem mestnem pokopališču okrog župnijske cerkve sv. Janeza...

Pojasnilo kmečkega bableta je pahnilo pred trenutki nepopisno srečnega graničarja v prepad iste obupne usode, v kateri je ječal ob grobu že pred leti umrle soproge stari gospod Krištof.

Za Veliko noč!

Razglednice:

od 50 para dalje, velika izbira!

Velikonočna darila:

albumi, pisemske mape, nalivna peresa, slike, knjige, kipi, spominske knjige i. t. d.

Velikonočne potrebščine:

vse vrste papirja, barve za pisanke, okraski, papirni tepihi, papirni servijeti i. t. d.

Največja zaloga in izbira ter najugodnejše cene v

Tiskarni sv. Cirila v Mariboru in v Ptujju.

Ne pozabite! »Slov. gospodarja« čita redno nad sto tisoč ljudi vsak teden, med njimi so taki, ki žele kupiti, kar imate vi na prodaj! Do kupca vam pomaga oglas v »Slov. gospodarju«!

MALA OZNANILA

Cenik malim oznanilom

Vsaka beseda v malem oglasu stane za naročnike »Slov. gospodarja« 1 din, za nenaročnike 2 din. — Za Preklic, Poslano, Izjave se računa posamezna beseda 3 din. — Oglasni davek se zaračunava posebej. — Kdor oglašuje tako, da ne pove svojega naslova, ampak mora zbirati uprava lista prijave, doplača še 5 din. — Mali oglasi se morajo brezizjemno plačati naprej, sicer se ne objavijo. — Kdor hoče odgovor ali naslov iz malih oznanil, mora priložiti znamko za 2 din, sicer se ne odgovarja. — Mala oznanila se sprejemajo najpozneje do ponedeljka zvečer, če je pa v torek praznik, pa do ponedeljka do 9. ure dopoldne.

RAZNO:

Stole, parkete, vrtno garniture vseh vrst vam dobavlja najbolje in najceneje I. Pučko, tovarniška zaloga, Maribor, Tržaška 57. 570

Okroglo kolje za sadna drevesa, rezan in tesan les prodaja Gnilšek, Razlagova 25. 576

Semena, Mostin, Jablin, Redin, Alga izdelke, umetna gnojila in druge potrebščine kupujte v trgovinah Senčar, Mala Nedelja, Ljutomer in Štrigova. 562

Jabolčnico ali šampanjsko vino, zdravo, okusno, popolnoma enako naravnemu, si napravite po receptu iz strokovno-gospodarskega lista. Ako ne odgovarja, se denar vrne. Za jabolčnik za 150 litrov 68 din, za šampanjsko vino za 100 litrov 38 din z natančnimi navodili. Poština vračunana. Ponudbe na E. Hribšek, Maribor, Tržaška 57. 569

Blagajno, srednje velikosti, pripravno tudi za občinske urade, proda Gnilšek, Maribor, Razlagova ulica 25. 575

»Pri starinarju«, Zidanšek, Koroška c. 6, veliki ostanki volne, meter od 19 din, cvirncajg, hlačevina, blago za birmanske obleke, predpasniki, obleke za ženske, deklice in dečke, srajce, hlače vseh velikosti, pletene jopice, koci in drugo. 547

Lia, Aleksandrova cesta 19, priporoča svojo zalogo predpasnikov, otroških in ženskih nogavic, vse potrebščine za novorojenčke in krst, gumbov vseh vrst; lastna predtiskarija. Samo Lia, Aleksandrova cesta 19. 553

Vest o ugrabljenju ljubljene Kunigunde je bila za Janeza ne samo sunek skozi srce, ampak tudi zastoj njegove preudarnosti. Silila mu je v ospredje vedno ena misel, da se mora prebiti do Kunigunde, četudi bi jo moral iskati ter rešiti iz sultanovega harema!

Po razstanku s staro Limbušanko je jezdil korakoma proti Mariboru, kjer so gotovo vedeli: kdaj, kako in zakaj je prišlo do največje nesreče. Šele pred mestom se je udaril s pestjo po glavi in kriknil na glas: »To je maščevalno delo prokletega uskoškega psa!«

Na Wildenrainerjevem dvorišču je oddal konja ter odhitel brez nadaljnjih povpraševanj na župnijski mirodvor. Na klopici ob grobu je zagledal gospoda Krištofa, kako je skrival glavo v obe dlani in sedel sključeno. Približal se je za hrbtom gospodu, ga objel okrog vratu ter mu dvignil sklonjeno glavo, da bi ga vzdramil.

Od krepkih moških rok prijete se je zagledal v dobro znani obraz, se zdrznil in planil v presenečenju kvišku. V tedaj krutem življenju preizkušena moža sta se objela in zaihtela pod težo oba težečega gorja.

Trajalo je nekaj časa, preden se je stari toliko zbral, da je spregovoril pretrgano:

»Janez — si vendarle — prišel? Ko bi bil ti v bližini — bi se najhujše ne bilo zgodilo...«

(Dalje sledi)

Velik požar

»Tu pušča streha nad menoj.«

Že mož na slemenu čepi in svojo pipico kadi.

Pa slekel suknjo je nato, pogrnil ves je dimnik ž njo.

Prižiga Micka svojo peč, goreti noče, čudna reč!

Ko vendar enkrat zagori, po kuhinji se zakadi.

So mislili, da je požar, ljudje so prišli kot vihar.

Požarna bramba že gasi, kot pekel hiša se kadi.

Naenkrat ognjegasec star je našel tisto strašno stvar, ki dvignila je tolik prah in naredila še večji strah.

SMEJTE SE!

Poznavalec vina

»Tine, kaj praviš k tej kapljici?«
»Prav nič; pijem jo!«

Čudno!

»Gospod profesor, vi imate vendar na nogah en črn in en rumen čevljev!«
»Glej, glej,« je zmajal z glavo profesor, »doma imam prav tak par čevljev...«

Na postaji

Skopuški očanec pride k železniški blagajni in vpraša:

»Gospod, za koliko bi me hoteli potegniti do Selišča?«

»Za deset dinarjev.«

»Tu imate pet dinarjev.«

»Vožnja stane deset dinarjev.«

»Pet dinarjev bo dovolj!«

»Ne zadržujte ljudi! Če nočete imeti za deset, pa pojdite!«

Skopuh je odšel na peron. Stopil je k lokomotivi in vprašal:

»No, bo za pet dinarjev?«

Takoj nato se vlak premakne in odpelje.

Očanec vpije za njim: »Čakaj, šest dinarjev dam!«

Vlak se vrne, ker je samo premikal.

Možakar si misli, da se je vrnil zaradi njega. Spet reče lokomotivi: »Za pet torej!«

Lokomotiva molči.

»Za šest!«

V tem trenutku lokomotiva zažvižga in odstopi s tovorom. Ker se zdaj ne vrne, vpije možakar za njo: »Vrni se! Dam sedem dinarjev!«

Prijateljski nasvet

Neki podjetnik, ki je bil znan po svoji skoposti, bi moral slaviti 50 letnico. Uvidel je, da se mora izkazati pred svetom, toda bal se je, da bi ga preveč ne stalo. V zadregi se je obrnil na svojega prijatelja:

»Čez tri dni bo moja 50 letnica. Svetuj mi, kaj naj napravim, da me ne bo nič stalo. Pogoj pa je, da bom razveselil svoje nastavičence in da bodo listi o meni pisali.«

Prijatelj mu je svetoval: »Veš kaj? Obesi se!«

Poslednja želja

Cmoka so obsodili na smrt. Naslednje jutro so ga nameravali obesiti. Pa so ga vprašali po poslednji želji. Cmok je nekaj časa premišljeval, potem pa rekel:

»Državnega pravdnika bi rad še pred smrtjo obril.«

Otroška odkritosrčnost

Smola sedi v vlaku. Carinik pregleduje prtljago. Brska med perilom in knjigami. Nič. Že se hoče zahvaliti in oditi. Tedaj pa nenadoma zakitče mladi Smolič:

»Očka, pazi, zdajle pride do smotki!«

Milo za drago

Neki pek je imel pekarno poleg gostilne »Pri volu« in so ga v šali klicali »pek vol«.

Nekoč je bil poklican na sodišče in sodnik se je zadril nad njim: »Ali ste vi pek vol?«

Pek se je delal gluhega, stopil je pred sodnika, se sklonil k njemu in rekel: »Oprostite, gospod sodnik, jaz sem nekoliko gluh.«

Sodnik mu je zavpil v uho: »Ste vi pek vol?«

»Ne, pač pa sem pek — blizu vola...«

Sodnik je razumel migljaj »s kolom« in je potem drugače imenoval peka.

Pri optiku

»Dober dan! Potrebujem očala.«

»Bog daj! Kratkovidna?«

»Ne.«

»Dalekovidna?«

»Ne.«

»Kakšna pa?«

»Prozorna!«

*

UGANITE!

Katera glava nima nosa? (Zeljnata.)

V sredi je leseno, ob straneh pa meseno. Kaj je to? (Oje in dva konja.)

Katere gosi nimajo perja? (Fecene.)

Katera beseda postane krajša, ako se ji doda en zlog? (Krajši domačo še »naš«.)

Kaj so imeli Rimljanji v loncih? (Dno.)

Kdaj jedo ljudožrci največ? (Kadar so lačni.)

Kje rastejo največje hruške? (Na drevesu.)

*

MALA OZNANILA

SLUŽBE

- Služkinjo za vsa domača dela, tudi začetnico, pošteno in redoljubno, sprejememo takoj. Služba je stalna. Ponudbe: Maribor, Koroška cesta 40, pritličje. 531
- Iščem službo žagarja. Naslov v upravi. 532
- Sprejemem viničarja ali ofra s 3—5 delovnimi močmi, Maks Damiš, Grušova 12, Sv. Marjeta ob Pesnici. 534
- Konjarji, velarji, samski, ter ofri z več delovnimi močmi, trezni, pošteni in delovni, dobijo pri dobri plači in oskrbi pozimi in poleti, tudi ob slabem vremenu, stalno zaposlitev na veleposestvu »Rogoza« pri Hočah. 535
- Pošteno dekle za hlev sprejemem takoj. Ponudbe pod »Vešča 537«.
- Pridno dekle, po možnosti šole prosto, iz poštene hiše (brez staršev imajo prednost), sprejme takoj večja trgovska hiša za pomoč pri gospodinjstvu in druga hišna dela. Ponudbe na upravo »Slov. gospodarja« pod »Stalno preskrbljena 538«.
- Marijivega učenca za kleparsko obrt sprejme Stanko Klinar, Maribor, Aleksandrova 3. 539
- Konjarja, oženjenega, brez otrok, sprejemem. Ponudbe z navedbo dosežanih služb na podružnico »Slovenca« v Celju pod »Trezen«. 540
- Dekla se sprejme, katera se razume na svinjerejo in kmečko kuho. Franc Kramberger, Gočova, p. Sv. Trojica, Slov. gorice. 545
- Služkinjo, pošteno, samsko, 50 letno, sprejemem na oral posestva. Katarina Dvoršak, Košaki 50, Maribor. 548
- Mlinarskega vajenca vzamem. Dam vso oskrbo. Košir, valjčni mlin, Loče. 551
- Sprejemem dobrega in razumnega hlapca na majhno posestvo. Kapelj, Radizel 31, Slivnica. 554
- Poštenega hlapca in deklo za vsa kmečka dela sprejme Elizabeta Polanec, Ložane 6, Sv. Marjeta ob Pesnici. 559
- Iščem majhno družino z dežele, mož s stalno službo, kot stranko na moje posestvo blizu Maribora. Vprašati pri: A. Tkalec, Maribor, Glavni trg 4. 558
- Lončarski pomočnik in vajenec se sprejmeta takoj. Plača po dogovoru. Franc Reišp, lončar, Fram 13. 557
- Viničarja, 2 ali 3 osebe, sprejme Posch, Rošpoh, Kamnica. 560
- Šiviljska vajenka se sprejme na deželo. Naslov v upravi. 577
- Sprejemem vajenke, po dogovoru tudi s hrano in stanovanjem. Lizi Kuster, šivilja, Maribor, Kneza Koclja ulica 27. 572
- Čedno kmečko dekle, staro 21 do 22 let, ki zna voziti se s kolesom, prati in molsti, sprejme takoj Adalbert Gusel, Maribor, Kalvarjska c. 4. 571
- Hlapec ali ofer se sprejme takoj. Ranca 2, Pesnica. 568
- Konjarja, oženjenega, za prevoz mleka v mesto, samo res pošteno moč, sprejememo takoj. Uprava veleposestva Ornič Ida, Sv. Janž na Dravskem polju. 565
- Velarja in konjarja, oženjena, lahko tudi več delovnih moči, sprejememo takoj. Uprava veleposestva Ornič Ida, Sv. Janž na Dravskem polju. 566
- Mesarski vajenec, kmečkih, pošteni staršev, se sprejme. Rudolf Orthaber, Maribor, Tržaška cesta 1. 578
- Pošteno dekle za vsako kmečko in poljsko delo sprejme Konrad Kurnig, gostilna, Vitanje. 564
- Iščem šole prostega fanta za pastirja, pozneje za hlapca. Terezija Ribič, Krčevina 17, Ptuj. 563

POSESTVA

- Skedenj (kolarnica) se ugodno proda. Spodnje Hoče 104. 541
- Proda se: lepa hiša z vrtom in njivo, majhna posestva, eno je z vinogradom. Vpraša se v gostilni Zupan, D. M. Brezje, p. Maribor. 574

NAJVEČJA DOMAČA TRGOVSKA HIŠA V JUGOSLAVIJI!
ZAHTEVAJTE TAKOJ NAJNOVEJŠI CENIK!

Sternceki
CELJE 38

Večje posestvo v Savinjski dolini sprejeme na delo ali v službo manjšo pošteno in pridno družino ali pa dva fanta, oziroma moža, enega h konjem. Družina dobi poleg zaslužka brezplačno stanovanje in nekaj zemlje za setev. Vpraša se pri tajniku občine Petrovče pri Celju. 543

Prodajam hišo in oral zemljo. Anton Koren, Razvanje 75, Hoče. 573

RAZNO:

Kovačnico oddam v najem na prometnem kraju ob glavni cesti. Naslov v upravi. 544

Pozor! Vsakovrstne rabljene stroje, orodje in železne, litinske ter druge kovinske predmete, cunje, papir, gumij in steklovino, kupuje po najvišjih dnevnih cenah trvdka Justin Gustinčič, Maribor, Kneza Koclja ul. št. 14. Telefon 21-30. Podružnica vogal Ptujске in Tržaške ceste. Telefon 24-94. 304

Vinogradniške kole, suhe, od smreke in jelke, 2 m dolge, 5—6 cm debele, prodam po 60 par komad. Dobraje, Maribor, Barbarska 7. 542

Kupim star plug in voz za krave, še za rabo. Marija Rožman, Zabajak 5, Slatina Radenci. 530

Rabljen »Singer« krojaški šivalni stroj prodajam po ceni s 15 letno garancijo mehaničar Draksler, Maribor, Vetrinjska ulica 11. 533

Otroške obleke, predpasnike, robce, svilene ostanke dobite najceneje pri Z. Lovca, Maribor, Orožnova 10. Velika izbira! 536

Sadna drevesa, druge klase, priznanih vrst, ima še v zalogi drevesnica Jesenik Dragutin, Mala Subotica pri Čakovcu. 549

Seno, deteljo prodajam Krabonja, Ključarovci 42 pri Ormožu. 550

Starinske knjige, rokopise, pisma v vsakem jeziku kupim. Ponudbe s podatki o naslovu knjige, imenu pisatelja ali vsebine na: prof. R. Vehar, Maribor, Vetrinjska 11/II., desno. 546

Prodajam seno in otavo, sladko, 40 metercentov, pri glavni cesti Pesnici. Jelenče št. 24. 556

Kostanjevo kolje, hmeljevke! 1000 komadov kostanjevega kolja, klanega, 2.20 m dolgega, 5—6 centimetrov debelega za vinograd, in 500 komadov hmeljev, 6 m dolgih, pri vrhu 3 cm debelih, kupimo. Cenjene ponudbe z navedbo cene je poslati na ravnanstvo Banovinske vinarske in sadjarske šole v Mariboru. 555

PRIMA JABOLONIK

na prodaj v sodih od 300 litrov. — And. Suppanz, Maribor, Aškerčeva ulica 3. Tel. 21-10.

KUPUJE: PRODAJA:
 hranilne knjižice bank in hranilnic ter vrednostne papirje po najugodnejših cenah 552
BANČNO KOM. ZAVOD, MARIBOR

CENJENI KMETOVALCI!

Vljudno sporočam, da lahko dobite pri meni

pšenično moko

kolikor je potrebujete za vašo potrebo, ako mi daste pšenico v mletje, oziroma v zamenjavo.

Na zalogi imam stalno tudi prvovrstno rženo, ajdovo kakor tudi koruzno moko in koruzni zdrob.

Se priporočam

ZORČIČ ALOJZ,

kmečki in valjčni mlin,

Breg pri Ptuj.

Menjalnica zrnja za moko:

Ptuj, Trstenjakova ulica 3. 561

Birma se bliža!

Kupite pravočasno obleke za svoje birmance in birmanke! Lahko in dobro boste izbrali in po najnižjih cenah kupili v trgovini 395

»OSTANKI« L. MACUN

MARIBOR, GOSPOSKA ULICA 8.

Ali verjamete, da prodajamo crep de chin svilo v vseh barvah še po 19 din? — Prepričajte se!

MALA OZNANILA

RAZNO:

Kmetice! Najbolje zamenja repico (rips), bučnice in druga oljnata semena za dobro olje Tovarna olja, Maribor, Taborska ulica (pri mostu). 467

Cepljeno trsje in korenjake prodaja Turin, Modraže, p. Studenice pri Poljčanah. 358

Moštna esenca za izdelovanje jako dobre in zdrave domače pijače z izvrstnim okusom. Cena 1 steklenici za 150 litrov 25 din, po pošti 39 din, 2 steklenici po pošti 68 din, 3 steklenice 95 din. Prazne steklenice odkupimo! Pečar Ivan, trg, kemikalije etc., Maribor, Gosposka 11

Mnogo denarja si prihranite, ako prinesete v popravilo vaše klobuke, kateri bodo zopet kot novi. Vsa popravila se sprejemajo od 10 din naprej. Kupujem veвериče in zajčje kože kakor tudi ovčjo volno. Se priporoča Babošek Vladko, klobučarstvo, Maribor, Vetrinjska 5. 407

Kupujem vse industrijske in obrtniške odpadke po sledečih cenah: staro železo od din 1.50 do din 2.—, strojno litino din 2.25, baker din 15.—, medenino din 12.—, svinec din 3.50, cink din 3.50. Cunje, mešane, žakljevine proste din 3.50, krojaški odpadki do 30 din. Tekstilni odpadki: bombaž, surove niti, čiste, din 23.—, barvane bombaževe niti din 11.—, umazane niti do din 5.—, volnene jopice in nogavice do din 24.—. Odpadki od tovarn za perilo, beli, čisti do din 15.—, barvani do din 9.—, papir od aktov in tiskarn do din 1.40 za kg. Nakupovalci imajo še posebne procente. Zahtevajte cene! Ne poslušajte raznih prekupčevalcev po ulicah, prepričajte se osebno!

Vse te predmete prodate po najboljših cenah pri znani trždi Veletrgovina s surovinami

Telefon št. 2272 **SLUGA IVAN, MARIBOR** Tržaška cesta 22

Priporoča se Kupčičeva drevesnica in trsnica na Ptujski gori! 1384

Vodne turbine, venecijanke, mline, transmisije itd. izdeluje najceneje Strojno podjetje Ing. Borštnar, Ljubljana, Sv. Jerneja c. 18. 334

SPOMLADANSKI IN LETNI OSTANKI mariborskih tekstilnih tovarn, dobro uporabni in brez napake: paket Serija M 10—12 m kretona ali delaina za obelke, druka za predpasnike in svila za bluzo 200 din. — Paket Serija H 10 do 12 m oxforda, popelina in svile za srajce H—1 220 din; samo popelina in svile enake mere H—2 280 din. — Paket Kosmos D 10—12 metrov delaina in svilo za obleko in dečlo in druk ali svila za predpasnik 240 din. — Paket Serija T 4 m volnena blaga, dokler traja zaloga za staro ceno: T—1 130 din, T—2 160 din, T—3 180 din, T—4 200 din. — Paket Serija Z 3 m štofa za moško obleko ali kostum Z—1 250 din, Z—2 300 din, Z—3 360 din, Z—4 400 din, Z—5 gladko sukno v rjavi ali modri barvi 450 din, nadalje za veliko noč specialni paket, rižasti, modri ali črni kamgarn Z—6 500 din, Z—7 600 din. — Cela podloga za obleko A—180, B—210 din. — Neodgovarjajoče zamenjam, pri dveh ali več paketih primeren popust. Ker se cene blagu dnevno zvišujejo, priporočamo takojšnje naročilo. Vzorcev ne razpošiljamo, ker se isti stalno menjajo. Razpošiljalnica Kosmos, Maribor, Razlagova 24, II. nadstropje.

Cunje, krojaške odpadke, star papir, ovčjo volno, svinjsko dlako, arovco, staro železje, kovine, baker, medenino kupi in plača najbolje: Arbeiter, Maribor, Dravska 15. 11

GOSPODINJA,

kadar hočete biti za vašo družino poceni in dobro postreženi, kot z nogavicami, jopicami, za otroke in odrasle srajcami, hlačami, čevljički, kapcami itd. pridite k »LUNA«, Maribor samo Glavni trg 24. 524 Vse pletenine iz lastne pletarne!

Inserirajte!

MOSTIN

Moštna esenca MOSTIN za izdelovanje prvovrstne zdrave umetne domače pijače. Cena 1 steklenici za 150 litrov 30 din, po pošti 50 din, 2 steklenici po pošti 85 din, 3 steklenice po pošti 115 din.

J A B L I N za izdelovanje domače pijače brez dodatka pravega sadjevca. Zavitek za 50 litrov 30 din, po pošti 42 din, 2 zavitka po pošti 75 din.

Zaloga

Drogerija Kanc
Maribor, Slovenska ulica
in vse podeželske trgovine.

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA V LJUBLJANI

ZAVARUJE:

POŽAR

VLOM

STEKLO

KASKO

JAMSTVO

NEZGODE

ZVONOVE

ŽIVLJENJE

KARITAS

V s a k

slovenski gospodar zavaruje
sebe, svoje in svoje imetje
le pri naši zavarovalnici

Denar naložite najbolje in najvarneje pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici

v Mariboru

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Gosposka ulica 23

Ulica 10. oktobra

Hranilne vloge se obrestujejo po najugodnejši obrestni meri. Stanje hranilnih vlog din 53,000.000.-